

ใจที่จำเลยเป็นสามีภริยา ก่อนใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรา 5
ที่ให้ครัวซาระในมี ที่กินและสิ่งปลูกสร้างรายพิพาท เป็นสินสมรสที่จำเลยได้รับมรภจากนิกา
เมื่อไม่มีสัญญา ก่อนสมรสก่อน ไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรา 5
ที่ครัวซาระในมีแล้ว จำเลยก็มีอำนาจจ่าหน่ายได้โดยไม่ต้องรับความยินยอมจากใจที่เป็นภริยา
(ฎีกาที่ 239/2525)

อ่านจาก การสินสมรส หมายถึง การจัดการ เช่น ไวน์ ไวน์สุญตัว ในมาตรา
1477 ว่า

“อ่านจาก การสินสมรส รวมถึงอำนาจจ่าหน่าย จำนวน ห้าองค์ ให้เกิด^ก
ภาระคิดพันธุ์สินสมรสและอำนาจฟ้องและคดสูญคดเกี่ยวแก่สินสมรสนั้นกaway”

1. การจ่าหน่ายชื่อสินสมรสคือ การ เอาสินสมรสนั้นจ่าหน่ายออกไปไม่ว่าโดยสัญญา
ประเภทใด เช่น ขายแลกเปลี่ยนหรือให้กู้ตามและไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่

2. การจำนวนชื่อสินสมรส มีลักษณะ เป็นการ เอาสินสมรสชื่อ เป็นสังหาริมทรัพย์ไป
มอบให้ผู้รับจำนวนเพื่อ เป็นประกันการซาระหนี้ (มาตรา 747)

3. การจำนวนชื่อสินสมรส หมายถึง เอาสินสมรสชื่อ เป็นสังหาริมทรัพย์ เรือกันนั้น
หรือเรือมีร่างดั้งแต่หักดันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ มีร่างดั้งแต่หักดันขึ้นไป แฟ สักว
พาหนะ หรือสังหาริมทรัพย์อื่น ชื่อกฎหมายบัญญัติไว้ให้จะะเปียนเฉพาะการ (มาตรา 703)
เหล่านี้ไปจำนวน เป็นประกันการซาระหนี้

4. ก่อให้เกิดภาระคิดพันธุ์สินสมรส หมายถึง การก่อให้เกิดทรัพย์สินที่บังประจำ
ชื่อในสินสมรสนั้น เช่น สิทธิอาศัย สิทธิเก็บกิน สิทธิเหนือพื้นกิน เป็นต้น

5. อ่านจากฟ้องและคดสูญคดเกี่ยวกับสินสมรส หมายถึง คดพิพาทค้าง ๆ ที่เกี่ยวกับ
สินสมรส การฟ้องหรือการคดสูญในคดีเช่นนี้ถือเป็นอำนาจจัดการสินสมรสด้วยประการหนึ่ง

คำอ่าน

1. สามีใจที่ เอาพื้นที่ส่วนและสิ่งปลูกสร้าง ในพื้นที่ส่วนอันเป็นสินสมรสระหว่าง
ใจที่กับสามีไปทำนิติกรรมจะะเปียนยกให้จำเลยโดยไม่ได้รับความยินยอมของใจที่ (ตามมาตรา
1473 เกิน) และความยินยอมนี้ถือทำเป็นหนังสือ (มาตรา 1476 เกิน) เมื่อไม่มีความยินยอม

ของโจทก์เป็นหนังสือ การยกให้ในสมบูรณ์ โจทก์ขอเพิกถอนการยกให้นี้ได้ (ฎีกาที่ 457/2505)

2. มีผู้กระทำละเมิดต่อภริยา สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเพื่อละเมิดเป็นทรัพย์สินที่โภคภาระระหว่างสมรส จึงเป็นสินสมรส สามีจะทำลัญญาประนีประนอมยอมความเพื่อรับค่าเสียหายจากภูตทำละเมิดอันเป็นการจำหน่ายสินสมรสแล้วทั้ง โดยมิได้รับความยินยอมจากภริยา ภริยาอาจขอให้เพิกถอนลัญญาประนีประนอมยอมความนั้นได้ตามมาตรา 1480 (ฎีกาที่ 1921/2520)

ในการจัดการสินสมรสคงกล่าวข้างต้น นอกจากลัญญาภัยสมรสแล้วหรือลัญญาภาระระหว่างสมรสจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น สามีภริยาต้องจัดการร่วมกัน หมายความว่า ต้องรู้เห็นหรือยอมใน การจัดการ เช่นนั้น เช่น สามีภริยาร่วมกันห้องคลีเพ่ง เกี่ยวกับรายนิดเดียว เป็นสินสมรสหรือสามี เอาเงินสินสมรสให้ผู้อื่น โดยภริยารู้เห็นยอมก็ดี เป็นต้น การให้ความยินยอมของสามีหรือภริยานั้นโดยปกติไม่จำกัดว่าจะแสดงโดยวิธีใด เช่นเดียวกับมาตรา 1479 นัญชีไว้ว่า

"การให้สามีหรือภริยากระทำ ซึ่งต้องรับความยินยอมร่วมกัน และถ้าการนี้มีกฎหมายบัญญัติให้ทำเป็นหนังสือหรือให้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ความยินยอมนั้นถือว่าเป็นหนังสือ"

ถังนั้นในกรณีที่ ๑ ไป สามีหรือภริยาอาจให้ความยินยอมก่อนว่าจะหารือโดยลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่ในนิติกรรมบางประเทที่กฎหมายบัญญัติให้ทำเป็นหนังสือหรือให้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว การให้ความยินยอมจึงถือว่าเป็นหนังสือ

คัวอย่าง

1. สามีลงชื่อเป็นพยานในลัญญาที่ภริยาจันของสินสมรส ถือว่าสามีบอนัญญาติให้จันของแล้ว (ฎีกาที่ 2086/2497)

ความถูกต้องกล่าว การจันของค้องจะะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การลงชื่อเป็นพยานถือว่าเป็นการทำหนังสือยินยอมด้วยในคราว

2. ภริยาทำลัญญาจะขายที่กินมีโอนกันเป็นสินสมรสให้โจทก์โดยภริยาได้รับเงินค่าที่กินมาบางส่วนแล้ว และโดยสามีรู้เห็นยอมแล้ว เป็นกรณีตาม ป.พ.พ.มาตรา 456 วรรค 2 ซึ่งไม่ถือว่ามีหลักฐานเป็นหนังสือ โจทก์ฟ้องขอให้มังคบภริยาโอนที่กันได้ (ฎีกาที่ 1360/2503)

ฎีกานี้ เป็นสัญญาจะขายอสังหาริมทรัพย์ จ้าให้มีการชำระหนี้บ้างส่วนแล้วโดยมีผู้ร้องบังคับคัดค้านให้โดยไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ กันนั้น การที่สามัญเรียกหินยื่น แม้ไม่ได้ทำหนังสือให้ความยินยอม จึงเป็นอันใช้บังคับได้

3. ใจที่เป็นหนึ่งมีสามีฟ้องคดีโดยไม่มีหนังสือให้ความยินยอมของสามีจ่า เเลยโถแย้งอำนาจฟ้อง ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ใจที่ไก่ยื่นหนังสือยื่นยอมของสามีใจที่ให้ใจที่ฟ้องคดีคู่คดีแล้ว และศาลมีคำสั่งอนุญาต กันฉะนั้นจึงอ่านว่าใจที่ไก่แก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องความสามาธิของใจที่ตาม พ.ร.บ. มาตรา 56 แล้ว (ฎีกที่ 2096/2523)

ฎีกานี้เป็นตัวอย่างให้เห็นถึงการให้ความยินยอมอาจมีไก่เมี้ยในขณะค่าเบินคดีไปบ้างแล้ว

ส่วนนี้ยุหน่าว่า มีการให้ความยินยอมเป็นหนังสือจากสามีหรือภริยาตามมาตรา 1479 นี้หรือไม่ หากคดีความไม่ไก่ยื่นอ้างคู่คดีแล้ว ศาลสูงย่อนไม่วินิจฉัยให้ เพราะไม่ใช่ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (ฎีกที่ 38/2495)

กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ความยินยอมหรือไม่ยอมลงชื่อโดยประสาจากเหตุผล
เนื่องจากการจัดการทรัพย์สินค้องไก่รับความยินยอมจากสามีและภริยาร่วมกัน หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ให้ความยินยอมหรือไม่ยอมลงชื่อโดยประสาจากเหตุผล อีกฝ่ายหนึ่งอาจใช้ทางแก้กังหันกฎหมายไว้ในมาตรา 1478 ว่า

"เมื่อฝ่ายใดค้องให้ความยินยอมหรือลงชื่อกับอีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องจัดการทรัพย์สิน แต่ไม่ให้ความยินยอมหรือไม่ยอมลงชื่อโดยประสาจากเหตุผล หรือไม่อญี่ในสภาพเพื่อจดให้ความยินยอม ให้ อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอคู่คดีให้สั่งอนุญาตแทนได้"

จากที่กล่าวมาแล้วในเรื่องประเภทของทรัพย์สินว่า ทรัพย์สินที่สามีภริยาค้องจัดการร่วมกัน คือสินสมรส กันนั้นการจัดการทรัพย์สินที่ค้องไก่รับความยินยอมหรือลงชื่อร่วมกันตามมาตรา 1478 นี้ จึงหมายถึงการจัดการสินสมรส ตามมาตรา 1477

การจัดการสินสมรสซึ่งค้องไก่รับความยินยอมหรือค้องลงชื่อร่วมกัน หากฝ่ายที่ค้องให้ความยินยอมหรือลงชื่อกับอีกฝ่ายหนึ่งในการจัดการทรัพย์สิน ไม่ให้ความยินยอม หรือไม่ยอมลงชื่อ

อีกฝ่ายหนึ่งนั้นย้อมไม่สามารถจัดการได้ แต่ถ้าการไม่ให้ความยินยอมหรือไม่ยอมลงชื่อตนนี้ประเทศจากเหตุผล อีกฝ่ายหนึ่งย้อมใช้ทางแก้โดยร้องขอค่าศาลเพื่อให้สั่งอนุญาตแทนໄก์ เมื่อศาลมีพิจารณาเห็นสมควรและสั่งอนุญาตแล้ว ฝ่ายนั้นย้อมจัดการทรัพย์สินไปโดยไม่ต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งยินยอมหรือลงชื่อร่วมกัน

การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่อนุญาตในส่วนเพื่ออาจให้ความยินยอมไว้แน่ไม่ใช่กรณีไม่ให้ความยินยอมหรือไม่ยอมลงชื่อโดยประเทศจากเหตุผล เช่น สามีมีภรรยามากไม่อาจให้ความยินยอมໄก์ หรือจากเดินท่องอยู่ในโดยไม่ทราบเป็นอย่างไร ก็อย่างไร เป็นตน กรณีเช่นนี้หากคู่สมรสฝ่ายหนึ่งคัดค้านการจัดการทรัพย์สินซึ่งกองไว้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งหรือกองให้อีกฝ่ายหนึ่งลงชื่อค้าย คู่สมรสฝ่ายนั้นคัดค้านของค่าด้วย เมื่อศาลมีพิจารณาเห็นว่าเป็นประโยชน์ และสมควรจัดการตามที่ขอแล้ว ศาลจะสั่งอนุญาตแทนกามมาตรา 1478 คู่สมรสฝ่ายนั้นจึงจัดการทรัพย์สินนั้นคืบไปได้

ตามมาตรา 1476 ที่บัญญัติให้สามีภริยาจัดการสินสมรสร่วมกันนั้น สามีและภริยาอาจคลองให้ผิดแยกแตกต่างไปโดยทำสัญญาก่อนสมรสหรือสัญญาระหว่างสมรสให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้จัดการแต่บุตร เดือนแม้จะมีสัญญาก่อนสมรสหรือสัญญาระหว่างสมรสกำหนดไว้ เช่นนั้น คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งก็อาจเป็นผู้จัดการสินสมรสได้ กังหนบัญญัติของกฎหมายในการนี้คือไปนี้คือ

1. อำนาจจัดการบ้านเรือน (มาตรา 1482)
2. กรณีการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายถึงชนาท (มาตรา 1483, 1484)
3. กรณีการเข้าจัดการสินสมรสนั้นจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า (มาตรา 1485)
ซึ่งจะไก่ล่าวถึงแต่ละกรณีโดยลำดับ

1. อำนาจจัดการบ้านเรือน

มาตรา 1482 บัญญัติว่า "ในกรณีจะมีสัญญาก่อนสมรสหรือสัญญาระหว่างสมรส จะระบุให้สามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้จัดการสินสมรสแต่ฝ่ายเดียวหรือไม่ก็ตาม อีกฝ่ายหนึ่ง ก็ยังมีอำนาจจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวได้"

ถ้าสามีหรือภริยาใช้อำนาจจัดการบ้านเรือนหรือจัดการหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว เป็นที่เลี้ยงดูเงินงาน อีกฝ่ายหนึ่งก็อาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามหรือจำกัดอ่อนน้ำใจได้"

การจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวถือเป็นการจัดการสินสมรสอย่างหนึ่ง แต่กฎหมายบัญญัติยกเว้นไว้ว่า ถึงแม้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะไม่ได้เป็นผู้จัดการสินสมรส เพวะ มีสัญญาถอนสมรสหรือสัญญาระหว่างสมรสระบุไว้ก็ตาม แท้จริงมีอ่อนน้ำใจในการจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวได้

การจัดการบ้านเรือน เช่น การซ้อมแซมปรับปรุงบ้านเรือนให้อยู่อาศัย การภูมิให้ได้ประโยชน์สูงในการอยู่อาศัย การจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว ถือการจัดหาปัจจัยในการดำรงชีวิตริม เช่น เครื่องนุ่มนิ่ม ที่นอน หมอนผุ้ง อาหาร ยาภัณฑ์ เป็นต้น

การจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวนั้น เห็นว่าถือเป็นการจัดการพอสมควรแก่คน ถึงแม้คามมาตรา 1482 วรรคแรก จะมีให้บัญญัติไว้ก็ตาม เพราะหากใช้จ่ายในการจัดการ เกินสมควรแก่คนจนเป็นที่เสียหายถึงขนาด เช่น ครอบครัวมีฐานะยากจน สามีชอบซื้อเสื้อผ้าราคาแพงมาใช้ ซื้อรักษา เขายังคงปรับอุดาหนาติดกันในบ้าน ก็ต้องภาระร้องขอให้ศาลอสั่งห้ามหรือจำกัดอ่อนน้ำใจได้ เพราะเป็นการเสียประโยชน์มากกว่าและทำให้เสียหายแก่สินสมรสลงมากถึงขนาด

การจัดการตามมาตรา 1481 นี้ หากเป็นการจัดการโดยชอบแล้ว หนี้อันเกิดจาก การใช้จ่ายย่อมบุกพันสินสมรสของทั้งสองฝ่าย แต่หากเป็นการจัดการโดยมิชอบก็ให้ทำให้เกิดความเสียหายถึงขนาดแล้ว การใช้จ่ายหรือการคดเป็นหนี้เช่นนั้น อาจจะเป็นการจัดการสินสมรสโดยมิได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งไป

2. กรณีการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายถึงขนาด

มาตรา 1483 บัญญัติว่า "ในกรณีมีสัญญาถอนสมรสหรือมีสัญญาระหว่างสมรส หรือมีคำสั่งศาลอนุญาตให้สามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้จัดการสินสมรสไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ถ้าสามีหรือภริยาซึ่งมีอ่อนน้ำใจจัดการสินสมรสนั้นจะกระทำการห้ามหรือก้าลังกระทำการอย่างไรก็ตามที่ไม่ดีในกรณีการจัดการสินสมรสอันพึงเด่นได้ ทำให้เกิดความเสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลอสั่งห้าม"

มีให้กระทำการนั้นได้"

ตามมาตรา 1483 นี้ เป็นกรณีที่สามีหรือภริยามีอำนาจจาก การสินสมรสทั้งหมด หรือบางส่วนแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งอาจเป็นโดยลักษณะก่อนสมรส, สัญญาระหว่างสมรส หรือคำสั่งศาลอนุญาตให้จัดการ เช่นนั้น และปัจจัยที่มีอำนาจจาก การสินสมรสในกรณีกังกล่าวจะกระทำการหรือกำลังกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการสินสมรสอันพึงเห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหายถึงขนาด ถูกปลดหนี้ของร้องขอให้ศาลสั่งห้ามให้กระทำการนั้นได้

ปัญหาว่าเพียงโกรใจจะพึงเห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหายถึงขนาด เห็นว่าจะหมายถึงเสียหายแก้ลินสมรสนากอย่างที่ไม่ควรจะต้องเสียและค้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป จะกำหนดเป็นจำนวนเงินเท่านั้นเท่านี้ให้แน่นอนไม่ได้ เพราะบางครอบครัวอาจถือได้ว่าเสียหายถึงขนาดในขณะที่บางครอบครัวการเสียหายไปเป็นจำนวนเท่ากัน อาจถือเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ได้

จากมาตรา 1483 นี้ จะเห็นว่าคู่สมรสป่ายที่ไม่มีอำนาจจาก การสินสมรสขอให้ ศาลสั่งห้ามให้กระทำได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดความเสียหายจากการกระทำนั้นเสียก่อน เพียงแต่ พึงเห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหายถึงขนาดก็อาจร้องขอได้แล้ว เนื่องจาก การจัดการสินสมรสคือ เป็นไปโดยความระมัดระวัง หากพึงเห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหาย ก็สมควรป้องกันไว้ก่อน ด้วยว่า เช่น สามีเป็นผู้มีอำนาจจาก การสินสมรส เพียงผู้เดียวกำลังจะเอาที่กินสินสมรสไปขายเพื่อนำเงินไปสร้างสรรค์วัยน้ำด้วนคัวหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของสามีแต่ลำพัง ฯลฯ เป็นทัน เน้นภาริยาที่มีสิทธิร้องขอค่าสาหัมมีให้สามีกระทำการ เช่นนั้นได้

การร้องขอคามมาตรา 1483 เป็นแต่เพียงให้สั่งห้ามคู่สมรสที่มีอำนาจจาก การสินสมรสให้กระทำการอันจะก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น แต่ยังคงมีอำนาจจาก การสินสมรสอยู่คู่ไป กรณีคู่สมรสที่ไม่มีอำนาจจาก การสินสมรสทั้งหมดหรือบางส่วนจะร้องขอศาลให้สั่งอนุญาตให้คุณเป็นผู้จัดการสินสมรสแต่เพียงผู้เดียวให้นั้น มาตรา 1484 บัญญัติว่า

"ถ้าสามีหรือภริยาซึ่งมีอำนาจจาก การสินสมรสมามาตรา 1483

- (1) จักรการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด
 (2) ไม่คุ้มครองภัยอีกฝ่ายหนึ่ง
 (3) มีหนี้สินลับพ้นคัวหรือทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรส
 (4) ข้อขวางการจักรการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
 (5) มีพฤติกรรมประพฤติว่าจะทำความหายใจให้กลืนสมรส
 อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้คุณเป็นผู้จัดการสินสมรสแทน เคียว หรือ
 จะร้องขอให้แยกสินสมรสก็ได้

ในการยื่นคำฟ้องในกรณีการหักส่วนได้เสีย ศาลอาจกำหนดให้คุ้มครองชั่วคราว เพื่อ
 "จักรการสินสมรสตามที่เห็นสมควรก่อนนี้ได้"

(1) จักรการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด กรณีไม่ใช่เพียงคาดการว่าจะเกิดความ
 เสียหาย แต่ที่บัญญัติในมาตรา 1483 แค่กอง เกิดความเสียหายขึ้นจากการจักรการสินสมรสนั้นแล้ว
 และกอง เป็นที่เสียหายแก่สินสมรสถึงขนาดกัญย์ แค่ไหนเพียงใดจึงจะถือให้ว่าเกิดความเสียหายถึง
 ขนาด ต้องพิจารณาตามความเป็นจริง เป็นเรื่อง ๆ ไป ถังกล่าวแล้ว

(2) ไม่คุ้มครองภัยอีกฝ่ายหนึ่ง เพราะสามีภริยาถูกหักส่วนได้เสีย ไม่คุ้มครองภัยอีกฝ่ายหนึ่ง
 กันตามความสามารถและฐานะของคน (มาตรา 1461) ถังนั้นกรณีที่จะถือว่าไม่คุ้มครองภัยอีกฝ่ายหนึ่ง
 ที่ไม่มีอำนาจจัดการสินสมรส จึงถูกหักส่วนได้เสียตามความสามารถและฐานะของสามีภริยา กัญย์

(3) มีหนี้สินลับพ้นคัวหรือทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรส

มีหนี้สินลับพ้นคัวคือนมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน ซึ่งเจ้าหนี้อาจร้องขอค่าเสื่อมเป็น
 บุคคลล้มละลายได้ (ถู พ.ร.บ.ล้มละลาย) ส่วนกรณีทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรสนั้นไม่ถือคำนึง
 ว่าจะทำให้เป็นผู้มีหนี้สินลับพ้นคัวหรือไม่ หากจัดการแล้วก่อให้เกิดหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรสก็ไม่
 สมควร เป็นผู้จัดการสินสมรสแก่เพียงผู้เดียว ก็ไม่ได้ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิร้องขอเพื่อให้ศาลสั่ง
 อนุญาตให้คุณเป็นผู้จัดการสินสมรสได้

(4) ข้อขวางการจักรการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
 อนุมาตรา นี้บัญญัติขึ้นเพื่อความสะดวกแก่คู่สมรสในอันที่จะจัดการสินสมรส แม้จะมีบท
 บัญญัติในมาตรา 1478 ซึ่งอาจร้องขอค่าเสื่อมให้สั่งอนุญาตแทนให้ก็ตาม เพราะหากสามีหรือภริยาที่มี

อำนาจจัดการสินสมรสโดยขั้กของการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร แล้ว การจะร้องขอค่าลี้ให้สั่งอนุญาตแทนเป็นกรณี ๆ ไปตามมาตรา 1478 ย่อมเป็นการไม่ สละ包袱ในมาตรา 1484 นั้นจึงกำหนดให้คู่สินสมรสอีกฝ่ายหนึ่งนั้นมีสิทธิ์ร้องขอเพื่อให้ศาลอัสั่งอนุญาต ให้คุณเป็นผู้จัดการสินสมรสได้

(5) มีพฤติกรรมประพฤติว่าจะทำความหายน่าให้แก่สินสมรส

กรณีตามอนุมาตรา (5) นี้ ค่างจาก (1) ที่ว่าจัดการ เป็นที่เสียหายถึงขนาด คำว่า "หายน่า" ตามพจนานุกรม แปลว่าความผิดน้ำเสีย ไก่แก่ การลูบหมก เสียหมก ฉะนั้นพฤติกรรมที่ประพฤติว่าจะทำความหายน่าให้แก่สินสมรสจึงต้องถึงขนาดที่จะทำให้ สินสมรสลันนั้นสูญหมกหรือเสียหมกที่เดียว เช่น สามีเป็นคนมัวเมานในการพัฒนา และเอาสินสมรสไป ขายเพื่อเอาเงินมาเล่นการพนันจนเป็นที่เห็นได้ว่า ลักษณะสินสมรสจะหมกไปเพราะการพนัน เป็นตน

เมื่อเกิดกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว และศาลยังไม่ได้สั่งอนุญาตให้เป็นผู้จัดการสิน สมรส คู่สินสมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอค่าลี้ให้กำหนดค่าชดเชยครองชั่วคราว เพื่อจัดการสินสมรส ตามที่เห็นสมควรก่อนก็ได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นนั้นเอง

ตามมาตรา 1484 นี้ นอกจากรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นผู้จัดการสิน สมรสแล้ว ก็ยังคงค่าลี้ชดเชยไว้กับค่าลี้ชดเชยที่ให้คุณเป็นผู้จัดการสิน สมรส แต่ไม่ได้หมายความว่าจะต้องจ่ายค่าลี้ชดเชยให้แก่สินสมรสได้ก็วิธีหนึ่ง ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป ในเรื่องแยกสินสมรส

3. กรณีการเข้าจัดการสินสมรสนั้นจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า

มาตรา 1485 บัญญัติว่า "สามีหรือภริยาอาจร้องขอค่าลี้ให้คุณเป็นผู้จัดการสิน สมรสโดยเฉพาะอย่างโดยย่างหนึ่ง หรือเข้าร่วมจัดการในการนั้นได้ ถ้าการที่จะทำเช่นนั้นจะเป็น ประโยชน์ยิ่งกว่า"

การขอเข้าเป็นผู้จัดการสินสมรสมามาตรานี้ค่างจากสองกรณีแรก เพราะเพียง แค่การขอเข้าจัดการสินสมรสโดยเฉพาะอย่างโดยย่างหนึ่งหรือเข้าร่วมจัดการในการนั้นจะเป็น

ประไชยชนยิ่งกว่าที่จะให้ออกฝ่ายหนึ่งจัดการแต่เพียงผู้เดียวแล้ว ถ้ามีการร้องขอศาลเพื่อให้สั่งอนุญาตได้ เช่น การประกอบธุรกิจการค้าบางประเภทท้องความฉบับไว้ การขอปรึกษาซึ่งกันและกันอาจเกิดความเสียหายได้ เช่นนี้ สามีและภริยาอาจร้องขอให้คุณเป็นผู้มีอำนาจจัดการสินสมรสอันໄດ้แก่ธุรกิจแต่ละประเภทนั้นโดยเฉพาะก็ได้ หรือในกรณีที่ไม่มีอำนาจจัดการสินสมรสร่วมกัน ก็อาจร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้จัดการร่วมกันก็ได้ หากการกระทำท่านนั้นจะเป็นประโยชน์ทาง

ในการร้องขอความมาตรา 1485 นี้ ผู้ร้องขอต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าการที่จะทำเช่นนั้นเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า มีข้อบังคับอยู่ในสั่งอนุญาต

คัวอย่าง การร้องขอเข้าร่วมเป็นผู้จัดการสินสมรสตาม พ.พ.พ.มาตรา 1485 ผู้ร้องจะต้องแสดงให้เห็นว่าการที่จะทำเช่นนั้นเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า แต่กรณีของใจก็เป็นเรื่องที่ใจก็ต้องการ เป็นผู้จัดการสินสมรสร่วมกับสามีค่านอนานาที่มีอยู่แล้ว ใจก็จึงไม่อยากหยด พ.พ.พ.มาตรา 1485 ร้องขอให้ศาลมั่นใจก็เป็นผู้จัดการสินสมรสร่วมกับสามีได้ (ฎีกาที่ 3445/2524)

ในกรณีที่คุณสมรสได้กลดเรื่องการจัดการสินสมรสเป็นสัญญาค่อนสมรส และศาลได้มีคำพิพากษารือคำสั่งถึงที่สุดความความในมาตรา 1483 มาตรา 1484 หรือมาตรา 1485 ถังกล่าวข้างต้น ศาลก็จะแจ้งคำสั่งนั้นไปยังนายทะเบียนสมรสเพื่อจากแจ้งไว้ในทะเบียนสมรส (พ.พ.พ.มาตรา 1486)

ผลของการจัดการสินสมรสโดยไม่ได้รับความยินยอม

มาตรา 1480 "ในการจัดการสินสมรส ถ้าคุณสมรสฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับนิคิกรรมไปโดยประมาทจากความยินยอมของอีกฝ่ายหนึ่ง นิคิกรรมนั้นจะสมบูรณ์ด้วย เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยานัน

ในกรณีที่คุณสมรสฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับนิคิกรรมไปโดยประมาทจากความยินยอมท่านใดหนึ่งคุณสมรอีกฝ่ายหนึ่งอาจขอให้ศาลมีกำหนดนิคิกรรมนั้นได้ แต่ความข้อความให้ใช้บังคับ ถ้าปรากฏว่า ในขณะที่นิคิกรรมนั้นบุคคลภายนอกได้กระทำการโดยสุจริต แต่การให้โดยเส้นหาอันนี้ได้เป็นไปตามสมควรในทางศีลธรรมอันก็หรือในทางสมाचม คุณสมรอีกฝ่ายหนึ่งนั้นย้อมขอให้ศาลมีกำหนดนิคิกรรมนี้ได้ เสมอ

ให้ความหมายรา 240 มาใช้บังคับโดยอนุโญติ"

๑. การจัดการสินสมรส เช่น การจำหน่าย จำนำ จำสอง หรือก่อให้เกิดภาระคิดพันในสินสมรส รวมทั้งจำนวนที่ห้องและท่อสูดกีเกี่ยวกับสินสมรส (มาตรา 1477) ซึ่งมาตรา 1476 บัญญัติให้สามีภริยาจัดการร่วมกัน อันรวมถึงการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจัดการไปโดยคู่สินสมรสอีกฝ่ายหนึ่ง ยินยอมด้วย

2. ความยินยอมของคู่สมรสให้จัดการสินสมรสสนั่น

ก. ถ้ามีสัญญา ก่อนสมรส, สัญญาระหว่างสมรสหรือคำสั่งศาล ระบุไว้ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจัดการสินสมรสเพียงผู้เดียว ซึ่งเท่ากับเป็นการยินยอมให้คู่สมรสฝ่ายนั้นจัดการสินสมรสได้ ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 1480 กรณีเช่นนี้คู่สมรสต้องฝ่ายหนึ่งจะขอเพิกถอนการจัดการสินสมรสันนี้ไม่ได้

๗. ความยินยอมให้จัดการสินสมรสต้องให้ก่อนหรือขณะที่จัดการสินสมรสนั้น
การให้ความยินยอมอาจให้ด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษร ก็ได้ แหงนอยู่
ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 1479 ที่กล่าวแล้วข้างต้น

๓. ผลของการดำเนินการรัฐบาลไทยประชาติจากความยินยอม

ก. นิติกรรมที่ทำโดยปราศจากความยินยอมของคู่สัมรสือกฝ่ายหนึ่ง นิติกรรมนั้นไม่สมบูรณ์ ตามมาตรา 1480 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า ".....นิติกรรมนั้นจะสมบูรณ์เมื่อถูกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยานัน..." การบัญญัติเพียงแค่ว่าไม่สมบูรณ์ จึงไม่ใช่นิติกรรมที่เป็นโน้มน้าวหรือโน้มนิยม เพียงแค่อาจถูกเพิกถอนนิติกรรมนั้นได้เท่านั้น

การให้สัคยาบันซึ่งจะทำให้เกิดกรรมลสมบูรณ์นั้นอาจกระทำการท้าคุยจากหรือถ่ายลักษณ์อักษรหรือกระทำการให้เชิงถือให้ก้าวเป็นการให้สัคยาบันกังบัญชีในมาตรา 142 ไว้

๙. คู่สัมรสที่ไม่ได้ให้ความยินยอมอาจขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมคังกล่าวไว้ เนื่องจากที่กล่าวแล้วว่า นิติกรรมที่ทำโดยประการจากความยินยอมของคู่สัมรส อีกฝ่ายหนึ่ง ก็หมายความได้ว่าเป็นในสี่ะหรือในจะ แต่เป็นการให้สิทธิ

คู่สัมรสที่จะให้สักยานบันเพื่อให้นิพิกรรมนันสมบูรณ์ หรือจะขอให้ศาลเพิกถอน
นิพิกรรมนันเสียก็ได้ กังนั้นทราบไปที่ยังไม่มีการขอเพิกถอน นิพิกรรมนันก็ยัง
คงใช้บังคับได้

ตัวอย่าง นาง ก.ให้นาย ช.เข้าบ้านชึ่งเป็นสินสมรสโดยมิได้รับความยินยอมจาก
นาย ค.สามี กันนี้ทราบไปที่นาย ค.ยังไม่ได้ขอให้เพิกถอน นาย ช.กังยังคงมีลิขิตามสัญญาเช่าอื้อ
การขอเพิกถอนการเพิกถอนนิพิกรรมที่ทำไปโดยปราดจากความยินยอมของคู่สัมรส
ถูกจำกัดว่าจะขอเพิกถอนไม่ได้ เมื่อ

- 1) ปรากฏว่าในขณะที่นิพิกรรมนั้นบุคคลภายนอกได้กระทำการโดยสุจริต
- 2) การให้โดยเสน่ห้าที่เป็นไปตามสมควรในทางศีลธรรมอันกีหรือในทางสมाच

1) กรณีในขณะที่นิพิกรรมนั้น บุคคลภายนอกได้กระทำการโดยสุจริต หมายความว่าบุคคลภายนอกนั้น
เชื่อโดยสุจริตหรือมีเหตุอันควร เชื่อให้ก้าวคู่สัมรสที่ทำนิพิกรรมมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบ เช่นนี้ แม้คู่
สมรสอีกฝ่ายหนึ่งจะมิได้ให้ความยินยอมแก่ก็จะขอให้ศาลเพิกถอนนิพิกรรมให้เป็นที่เลิศหายแก่บุคคล
ภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตนั้นไม่ได้

ตัวอย่าง สามีไก่นับบ้านชึ่งเป็นสินสมรสให้บุคคลภายนอกเช่า เป็นเวลา 3 ปีโดย
มิได้รับความยินยอมจากภรรยา กรณีเช่นนี้หากบุคคลภายนอกได้เช่าไว้โดยสุจริต ภรรยาจะมาร้องขอ
ให้ศาลเพิกถอนสัญญาเช่านี้ไม่ได้

2) การให้โดยเสน่ห้าที่เป็นไปตามสมควรในทางศีลธรรมอันกีหรือในทางสมाच ความข้อนี้แสดงว่า
คู่สัมรสไม่มีอำนาจนำสินสมรสไปยกให้ใครโดยเสน่ห้า โดยคู่สัมรสอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ยินยอมด้วย เนื่องจาก
สินสมรสนั้นย้อมสีสีลินินไปโดยไม่มีอะไรครอบแนบเป็นการกระทบกระเทือนส่วนใหญ่ให้เลิศของหั้งสองฝ่าย
กังนั้นโดยปกติคู่สัมรสอีกฝ่ายหนึ่งเนื่องจึงสามารถขอให้ศาลเพิกถอนนิพิกรรมการให้นั้นเสียก็

การให้โดยเสน่ห้าที่คู่สัมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถทำได้โดยคู่สัมรสอีกฝ่ายหนึ่งจะขอ
ให้ศาลเพิกถอนไม่ได้นั้นคือเป็นการให้ความสมควรในทางศีลธรรมอันกีหรือในทางสมाचเท่านั้น ส่วน
เมื่อหัวใจเพียงใจจึงจะถือว่าเป็นการให้ความสมควรในทางศีลธรรมอันกีหรือสมາชมนั้นคือแล้วแต่

พฤติกรรมและข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป

ตัวอย่าง

1. จำเลยเป็นหลานสามีใจทగิດ ให้เลี้ยงคุณารักษ์ของสามีใจทกนิมิ สามีใจทกนิมิคิดถึงคุณงามความดีของจำเลย จึงยกที่กินสินสมรสให้จำเลยครึ่งหนึ่ง โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากใจทก บังเอิญสามีใจทกตายแล้ว ใจทกจึงฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการยกให้

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นการยกให้ไม่เกินส่วนได้ของใจทกที่จะได้รับในฐานะที่เป็นสินสมรส และเป็นการให้ในทางศีลธรรมอันคือไม่เกินฐานะความเป็นอยู่ของสามีใจทกและใจทก จึงเป็นการให้ความสมควรในทางศีลธรรมอันคือไม่คงรับความยินยอมเป็นหนังสือจากใจทก ใจทกไม่มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอน (ฎีกาที่ 1089/2510)

2. จำเลยที่ 1 เป็นสามีใจทก และเป็นบุตรของจำเลยที่ 2 ได้อุปการะเลี้ยงดูจำเลยที่ 2 มาตั้งแต่เล็กจนโถ จำเลยที่ 1 ยกที่กินสินสมรสจำนวนไว้ เช่นให้จำเลยที่ 2 และยังมีที่กินสินสมรสอีก 4 แปลงมีราษฎร์บ้านนา เห็นนี้ การยกให้กันกล่าวเป็นการให้ความสมควรในทางศีลธรรมอันคือไม่คงให้รับความยินยอมจากใจทก ใจทกฟ้องให้เพิกถอนการให้รายนี้ไม่ได้ (ฎีกาที่ 415/2518)

3. สามีใจทกยกที่กินสินสมรสราคากว่าแสนบาทให้จำเลย โดยใจทกมิได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือ เนื่องจากสามีใจทกยกที่กินให้ เพราะจำเลยช่วยอุปการะพาสามีใจทกไปครัวรักษาพยาบาลในปรากฎว่าเป็นเงินเท่าไหร่ ไม่พอต่อว่าเป็นการสมควรในทางศีลธรรมอันคือใจทกเพิกถอนการให้ได้ (ฎีกาที่ 258/2518)

4. การยกที่กิน 3 แปลง ราคา 100,000 บาท อันเป็นสินสมรสระหว่างใจทกและสามีใจทก ให้จำเลยซึ่งเป็นบุตรของสามีใจทกอันเกิดแคริบาริอาอีกคนหนึ่ง โดยไม่ได้รับความยินยอมของใจทก แล้วจำเลยนำไปจำนอง บังเอิญสามีใจทกตายแล้ว ใจทกจึงฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการยกให้ และพิพากษาว่ามิได้กรรมจันของไม่บุกรุกที่กินส่วนของใจทก ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามยกให้ไม่ปรากฏว่าสามีใจทกมิหลอกทรัพย์อันมีค่าอย่างอื่น การนำสินสมรสระหว่างใจทกและสามีไปยกให้จำเลยซึ่งเป็นบุตรของภริยาอีกคนหนึ่งไม่ใช่เป็นการให้ความสมควรในทางศีลธรรมอันคือหรือในทางสมाच (ฎีกาที่ 307/2509)

จากตัวอย่างทั้ง 4 ข้างต้น การพิจารณาว่าเป็นการให้ความควรหรือไม่ ได้คำนึงถึง
ฐานะของผู้ให้และผู้รับประโภคด้วยส่วนหนึ่ง

การเพิกถอน เมื่อยัง เป็นสินสมรสระหว่างสามีภริยา หากมีการขอเพิกถอนตาม
มาตรา 1480 จึงคงขอเพิกถอนทั้งหมด มิใช่เพิกถอนเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง

ตัวอย่าง

1. สามีใจที่เอาที่ส่วนและสิ่งปลูกสร้าง ในที่ส่วนพิพาหัน เป็นสินสมรสระหว่าง
ใจที่กับสามีไปทำนิติกรรมจะหะเบียนยกให้จำเลยโดยมิได้รับความยินยอมของใจที่ ใจที่ฟ้องเรียก
ทรัพย์คืน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า สามีใจที่ทำนิติกรรมจะหะเบียนทรัพย์พิพาห์ให้จำเลยได้คือ เมื่อ
ได้รับความยินยอมของใจที่ เสียก่อนตามมาตรา 1473 (เงิน) และความยินยอมนี้ถือว่าเป็นหนังสือ
(มาตรา 1476 เงิน) เมื่อไม่มีความยินยอมของใจที่ เป็นหนังสือ การยกให้ก็ไม่สมบูรณ์ ใจที่ขอ
เพิกถอนการยกให้ได้ พิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์พิพาห์ให้ใจที่ (ฎีกาที่ 457/2505)

2. สามีโอนที่กินสินสมรสให้โดย เสน่ห์แก่ภริยาใหม่ที่ไม่ได้จะหะเบียนโดยภริยา
มิได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือ ภริยาขอให้เพิกถอนได้ การเพิกถอนต้องทำทั้งหมด มิใช่เพิกถอนเฉพาะ
ส่วนของภริยา (ฎีกาที่ 882/2518)

หากขอเท็จจริง เป็นการยกให้เมื่อสามีภริยาหย่ากันแล้ว เป็นแต่ยังมิได้แบ่งทรัพย์สิน
สมรสกัน สามีภริยาอยู่ในฐานะ เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์รวม คู่สมรสฝ่ายหนึ่งจะ เอาส่วนของตนไปโอน
ให้ใครโดยเสนอห้ามได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรานี้ แต่จะ เอาส่วนของอีกฝ่ายหนึ่งไปโอนโดยไม่ได้รับ
ความยินยอมของฝ่ายนั้นไม่ได้เท่านั้น (มาตรา 1361)

ตัวอย่าง ใจที่ฟ้องขึ้นให้จำเลยออกจากการเรือนพิพาห์ อ้างว่าเป็นของใจที่ จำเลย
ไม่มีสิทธิอย่าง จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า เรือนพิพาห์ เป็นสินมิคิดห์ระหว่างจำเลยกับสามี
สามีจำเลยไม่มีสิทธิยกเรือนให้ใจที่ทั้งหมด จำเลยไม่ใช้ผู้อยู่อาศัย ขอให้ยกฟ้องและเพิกถอนสัญญาณให้
ขอเท็จจริง ได้ความว่า สามีจำเลยให้หย่ากับจำเลยและแบ่งทรัพย์สินกันแล้ว จึงได้ยกเรือนนี้ให้ใจที่

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า หนังสือหุ่ยมีข้อความเกี่ยวกับทรัพย์ว่า "ให้แบ่งทรัพย์สินบริคณ์ ทั้ง ๆ กันแล้วเท่านั้น ในไก่ล่าไว้เห็นประจักษ์ว่าทรัพย์ที่แบ่งแล้วนั้นมีเรือนพิพารามอยู่ด้วย ข้อเท็จจริงซึ่งให้ไว้จ้า เ雷ยังมีสิทธิในเรือนพิพารามอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของร่วม สามีจ้า เ雷ยจะเอาไปยกให้โจทก์โดยไม่ได้รับความยินยอมของจ้า เ雷ยผู้มีกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วยไม่ได้ ฉะนั้น การที่สามีจ้า เ雷ยเอาเรือนพิพารามไปโอนให้โจทก์ย้อมมีผลบุญพันเฉพาะส่วนของสามีจ้า เ雷ย ไม่มีผลบุญพันไปถึงส่วนของจ้า เ雷ยด้วย โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่จ้า เ雷ย (ฎีกาที่ 1271/2505)

ระยะเวลาของการ เพิกถอน

ในมาตรา 1480 วรรค 3 บัญญัติว่า "ให้นำความในมาตรา 240 มาใช้มังค์โดยอนุโลม"

มาตรา 240 บัญญัติว่า "การเรียกร้องขอเพิกถอนนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องร้อง เมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่เจ้าหนี้ได้รู้ต้นเหตุตน เป็นเมืองให้เพิกถอน หรือพันธุ์นับปีหนึ่งแต่ให้ทำนิติกรรมนั้น"

จากความในมาตรา กังกล่าวช่างคืบและคงว่า คู่สมรสป่วยทั้งสองฝ่าย ให้ความยินยอมในการทำนิติกรรมจะต้องร้องขอค่าศาลให้เพิกถอนนิติกรรม ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ให้ทราบว่ามีการทำนิติกรรม หากพ้น 1 ปี คดียื่นขาดอายุความ อนึ่งในกรณีที่จะรู้หรือไม่รู้ถึงการทำนิติกรรมนั้นก็ตาม หากพ้น 10 ปี นับแต่ที่ให้ทำนิติกรรมนั้นแล้ว คดียื่นขาดอายุความ เช่นกัน ส่วนปัญหาว่า คดีนี้ขาดอายุความหรือไม่ คู่กรณีจ้า เป็นห้องยกขึ้น เป็นข้อหกสูด้วย มีชนน้ำชาจะไม่ยกขึ้นพิจารณา เนื่องจากไม่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน (ฎีกาที่ 720/2518)

การทำพินัยกรรมเกี่ยวกับสินสมรส

มาตรา 1481 บัญญัติว่า "สามีหรือภริยาไม่มีอำนาจทำพินัยกรรมยกสินสมรสที่เกินกว่าส่วนของตนให้แก่บุคคลใดได้"

การทำพินัยกรรมยกสินสมรสให้บุคคลอื่น เป็นการจ้าหน่ายสินสมรสของตน แม้เมื่อถัดเมื่อตายแล้ว ซึ่งความมารณ์ได้จำกัดไว้ว่าจะทำพินัยกรรมจ้าหน่ายสินสมรส เกินกว่าส่วนของตนไม่ได้ ถ้าทำพินัยกรรมยกให้บุคคลอื่น เกินส่วนของตน พินัยกรรมนั้นย่อมสมบูรณ์เฉพาะส่วนของผู้ทำพินัยกรรมเท่านั้น

ส่วนในสินสมรสของผู้ทำพินัยกรรมนั้น ทราบไปที่ยังไม่ได้แยกเป็นสินส่วนตัว สามีภริยา
ย่อมมีกรรมสิทธิ์ร่วมกันในสินสมรสทุกส่วน และถึงแม้ผู้ทำพินัยกรรมตาย คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งก็ยังมี
กรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ในสินสมรสทุกสิ่งนั้น ก็ต้นการแบ่งมรดกตามพินัยกรรม หากพินัยกรรมกำหนดว่ายก
ทรัพย์สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้รับพินัยกรรม ผู้รับพินัยกรรมจึงอาจไม่ได้รับคัวทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในพินัยกรรม
นั้นเสียไป

คัวอย่าง

1. นายเนลลูคายกับจำเลยเป็นสามีภริยากันก่อนใช้ ป.พ.พ.บรรพ 5 แต่คายเมื่อ^{ใช้} ป.พ.พ.บรรพ 5 แล้ว ปรากฏว่านายเหล่าทำพินัยกรรมยกสินบริคณห์ส่วนหนึ่งให้โจทก์ ใจที่จัง
มาก่อลงเรียกทรัพย์สินความพินัยกรรมจากจำเลย

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การแบ่งสินสมรสค้องแบ่งตามกฎหมายด้วยเมีย คือ นายเหล่าได้
2 ส่วน จำเลยได้ 1 ส่วน แม้ทรัพย์สินที่ยกให้โจทก์ตามพินัยกรรมจะมีค่าไม่เกินส่วนของนายเหล่า
ก็ตาม แต่เมื่อยังไม่มีการแบ่งสินบริคณห์ระหว่างนายเหล่ากับจำเลย ทรัพย์พิพาทก็ยัง เป็นสินสมรสที่จำเลย
มีส่วนเป็นเจ้าของร่วม 1 ใน 3 นายเหล่าจะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินนั้นหักหนี้ให้โจทก์โดยจำเลย
ไม่ครึ้นเห็นยอมไม่ได้ ทรัพย์ค่ามิพินัยกรรมจึงตกให้แก่โจทก์เพียง 2 ใน 3 อีก 1 ใน 3 เป็นสินสมรส
ส่วนของจำเลย (ฎีกาที่ 899—900/2509)

2. สามีทำพินัยกรรมยกสินสมรสระหว่างโจทก์กับสามีให้คุณอันทั้งหมด โดยโจทก์
หั้งสองไม่ทราบข้อความในพินัยกรรม หรือโจทก์ได้รับเห็นยอมยกคู่ย และพินัยกรรมนั้นไม่ปรากฏว่า
กันสินสมรสส่วนของโจทก์ไว้ กันนี้ พินัยกรรมนั้นไม่มีผลบังคับถึงสินสมรสของโจทก์ด้วย (ฎีกาที่ 478/
2501)

บัญญาว่า ถ้าคู่สมรสฝ่ายหนึ่งทำพินัยกรรมยกสินสมรสให้ผู้อื่นเกินส่วนของตนโดยอีก
ฝ่ายยินยอม พินัยกรรมนั้นจะสมบูรณ์เพียงไร ทั้งนี้ เพราะสามีภริยาไม่กรรมสิทธิ์ร่วมกันในสินสมรส
ซึ่งในมาตรา 1361 บัญญัติว่า "เจ้าของรวมกันหนึ่ง ๆ จะจำหน่ายส่วนของตนหรือจำนวน หรือก่อ^{ให้}
ให้เกิดภาระคิดพันก็ได้"

แต่คัวทรัพย์สินนั้น จะจำหน่าย จำนวน จำนวน หรือก่อให้เกิดภาระคิดพันให้ก็แค่ท้าย

ความยินยอมแห่งเจ้าของรวมทุกคน....."

มาตรา 1361 นี้ บัญญัติไว้เป็นหลักในเรื่องกรรมสิทธิ์รวม แต่สำหรับเรื่องสินสมรส เมื่อมีมาตรา 1481 บัญญัติไว้โดยเฉพาะจึงจะถือເອນมาตรา 1361 มาก็คันไม่ได้ คู่สู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจึงไม่อาจทำพินัยกรรมยกสินสมรสให้บุตรอ่อนเกินส่วนของตน เม่าว่าคู่สู่สมรอົກฝ่ายหนึ่งจะยินยอม ก็ตาม

ตัวอย่าง

ห้องແດວເປັນສິນສາມຮະຫວ່າງສາມໄຈທົກແລະໄຈທົກ ສາມໄຈທົກທ່ານີຍກຣມຍກສິນສາມໃຫ້ຈໍາເຊຍທັງໝົດ ກັນນີ້ ຕາງໆກວົນຈັດວ່າ ບຸກຄດຈະທ່ານີຍກຣມກໍາຫັນການເຊື່ອຄາຍໄກ້ເພາະສ່ວນ ຂອງຕົນ ຈະກໍາຫັນການເຊື່ອຄາຍໃນທັງສິນຂອງບຸກຄດໃນໄກ້ ສາມທ່ານີຍກຣມກໍາຫັນການຍົກສິນສາມໃຫ້ບຸກຄດໃນສ່ວນຂອງຕົນ ດະນັ້ນສາມໄຈທົກທ່ານີຍກຣມຍກທັງສິນໃຫ້ບຸກຄດໃນສ່ວນຂອງຕົນໃນໄກ້ ແມ່ນີຍກຣມຈະມີຂໍ້ຄວາມວ່າ "ເພື່ອມໃຫ້ຢູ່ຢາກຈຶ່ງໃຫ້ ນາງຈ້ອຍ ກວິມາຂອງໜ້າພເຈົ້າເປັນພຍານຍົກໃຫ້ກວິມ" ແລະໄຈທົກໄກ້ມີພົມພໍາຍມື້ວ່າໃນຂ່ອງພຍານກີ່ຄານ ກີ່ໃນໃຊ້ໃນຖານະຜູ້ທ່ານີຍກຣມ ແມ່ຈະດີວ່າໄຈທົກຍືນຍອມກີ່ໃນມີພົມພໍາຍມື້ວ່າໃນຂ່ອງໄຈທົກ (ຢູ່ກາທີ 505/2509)

ข้อสังເນົາ ຄາມມາตรา 1481 นี้ บัญญົດວ່າ "ສາມທ່ານີຍກຣມໃນມີຄ່ານາຈທ່ານີຍກຣມຍກສິນສາມທີ່ເກີນກວ່າສ່ວນຂອງຕົນໃຫ້ແກ່ບຸກຄດໄກໄກ້" ນັ້ນ ພາກສາມທ່ານີຍກຣມຍກສິນສາມໃຫ້ກັນເອງຮະຫວ່າງສາມທ່ານີຍກຣມ ຈະມີພົມປະກາງໄກ ເໜີວ່າ ໃນສິນສາມນັ້ນສາມທ່ານີຍກຣມອີກປ່າຍຫົ່ງໜຶ່ງຍ່ອມມີກຣມສິຫຼິ້ນ ອູ້ແລ້ວກ່ຽວໜຶ່ງ ກັນນັ້ນການທ່ານີຍກຣມຍກສິນສາມໃຫ້ແກ່ປ່າຍໄກປ່າຍຫົ່ງຈຶ່ງໃນຕ່າງກັນທ່ານີຍກຣມຍກສິນສາມໃຫ້ກ່ຽວໜຶ່ງຄານສ່ວນຂອງຕົນນັ້ນເອງ

บทที่ 7

หนึ่งของสามีภริยา

เมื่อไก่ยูปินเป็นสามีภริยาภันแล้ว สามีภริยาอาจก่อหนี้สินขึ้นได้ หนี้นั้นอาจก่อขึ้นในระหว่างสามีภริยาภันเอง หรือระหว่างสามีภริยาภันบุคคลภายนอกก็ได้ กังนัณมาบัญชีแห่งกฎหมายจึงให้กำหนดความรับผิดชอบของสามีภริยาในหนี้เหล่านั้น ซึ่งพอกจะแยกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. หนี้ในระหว่างสามีภริยาภันเอง (มกรา 1487)
2. หนี้ระหว่างสามีภริยาภันบุคคลภายนอก
 - 2.1 หนี้ส่วนหนึ่งหรือภริยาต้องรับผิดชอบเป็นส่วนครึ่ง (มกรา 1488)
 - 2.2 หนี้รวม (มกรา 1489, 1490)

1. หนี้ในระหว่างสามีภริยาภันเอง

มกรา 1487 บัญชีว่า "ในระหว่างที่เป็นสามีภริยาภัน ฝ่ายใดจะยึดทรัพย์สินของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่สำหรับค่าอุปการะเดียงคุณและค่าใช้จ่ายธรรมเนียมที่ยังไม่ได้ชำระตามกำหนดเวลา"

หนี้ในระหว่างสามีภริยาภันเองนั้นอาจมีไก่ห้องก่อนสมรสหรือในระหว่างสมรส เช่น ก่อนสมรสขายอาจกู้ยืมเงินของหญิงไปใช้ในกิจการของตน หนี้ค่าน้ำยาภัย เป็นหนี้ส่วนครึ่งที่สามีภริยาใช้ให้แก่ภริยา

ในระหว่างสมรสสามีอาจกู้เงินอันเป็นส่วนครึ่งของภริยาไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตน หรือเมื่อยieldสมรสในว่าจะไก่ห้องแห่งกฎหมายหรือโดยคำสั่งศาล ส่วนที่แยกออกเป็นของสามีภริยา คงเป็นส่วนครึ่งของฝ่ายนั้น (มกรา 1492) ในกรณีเช่นนี้หากภริยาต้องออกค่าใช้สอยสำหรับการบ้านเรือนเกินส่วนส่วนครึ่งของตน (คุณกรา 1493) สามีย้อมเป็นหนี้ภริยาในค่าใช้สอยสำหรับการบ้านเรือนซึ่งภริยาออกแทนไป

เมื่อมกรา 1487 บัญชีไว้ว่า "ในระหว่างเป็นสามีภริยาภัน ฝ่ายใดจะยึดทรัพย์สินของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้..." กังนัณ ถึงแม้จะมีหนี้คู่กัน แต่เมื่อยูในระหว่างสมรสฝ่ายใดจะยึดทรัพย์สิน

ของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเอามาชำระบน้ำให้แก่ตนมิได้ เว้นแต่สำหรับค่าอุปการะเดี้ยงคูและค่าฤชา ธรรมเนียมที่ยังมิได้ชำระตามค่าพิพากษาของศาลเท่านั้น เนื่องจากค่าอุปการะเดี้ยงคูก็คือค่าฤชา ธรรมเนียมที่ยังมิได้ชำระตามค่าพิพากษาของศาลก็คือ เป็นสิ่งจำเป็น หากไม่ได้ยกทรัพย์สินแล้วก็ จะไม่ได้ค่าอุปการะเดี้ยงคูอันจะทำให้กำรซื้อขายไม่ได้ หรือในกรณีที่ฝ่ายหนึ่งชนะก็ อีกฝ่ายหนึ่ง ต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมแก่ศาลกันนี้ ข้อมูลดังนี้ยังคงมีอยู่ในกฎหมายเพื่อชำระค่าฤชาธรรมเนียมแก่ศาล กันกล่าวไห้

การยึดทรัพย์สินในกรณีอันออกจากสองกรณีดังกล่าวในมาตรา 1487 แล้ว จะทำ มิได้เลยในระหว่างที่ยังเป็นสามีภริยากันอยู่ แหงนี้เพื่อความรวมรื่นในครอบครัว เพราะหากให้สามี ภริยา y ยกทรัพย์สินกันได้ในระหว่างเป็นสามีภริยากัน ความเป็นอยู่ในครอบครัวจะราบรื่นอยู่ไม่ได้ อนึ่ง ใน ป.พ.พ.มาตรา 185 ก็ได้มัญญูก็ถึงอายุความพ้องรองระหว่างสามีภริยาไว้ว่า "สิทธิเรียกร้องระหว่างสามีภริยาอย่างความไม่ชอบด้วยกฎหมายก็จะขาดจากสามีภริยากันแล้วมีหนึ่ง" จึงเป็นการ สอดคล้องกับหลักเกณฑ์แห่งมาตรา 1487 ซึ่งสามีภริยาอาจฟ้องร้องยึดทรัพย์สินกันได้หลังจากจาก สามีภริยากันแล้วภายในระยะเวลาดังกล่าว

๒.๒ ลักษณะ มาตรา 1487 ห้ามเฉพาะการยึดทรัพย์สินของกันและกัน กันนั้นการเอาชำระบน้ำ โภยไม่มีการยึดทรัพย์สินย่อนจะทำได้ไม่ต้องห้ามตามมาตรานี้ เช่น กรณีมีการแยกทรัพย์สินไว้เป็น ส่วนตัวโดยสามีหรือภริยาสองขอ หรือโดยสามีหรือภริยาคู่ของค่าพิพากษาให้หมดละลาย หากสินสมรส แยกออก เป็นส่วนตัวหมกแล้ว สามีภริยาท้องช่วยกันออกค่าใช้สอยสำหรับการบ้านเรือนตามส่วน มากและน้อยแห่งส่วนส่วนตัวของตน (มาตรา 1493) หากสามีไม่ยอมออก เป็นเหตุให้ภริยาจัดต้อง ออกค่าใช้สอยเกินส่วนของตน ภริยาจ่ายย่อมมีสิทธิฟ้องสามีขอให้รับผิดในหนี้ค่าน้ำงานส่วนเหลือที่สามี จะต้องออกกันได้ และถ้ามีเจ้าหนี้คามค่าพิพากษารายอื่นยึดทรัพย์สินของสามี ภริยาน่าจะร้องขอเคลื่อน ตาม ป.ว.พ. มาตรา 290 ได้ ไม่ขัดคู่มาตรา 1487 เพราะภริยามิได้ขอให้ยกทรัพย์สินนั้นเอง

2. หนี้ระหว่างสามีภริยากันบุคคลภายนอก

หนี้ระหว่างสามีภริยากันบุคคลภายนอก อาจแยกได้เป็น 2 กรณี คือ

- 2.1 หนี้ที่สามีหรือภริยาคู่ของรับผิดเป็นส่วนตัว (มาตรา 1488)
- 2.2 หนี้รวม (มาตรา 1489, 1490)

ชี้จะไก่คล่างถึงแหล่งกรณีอยลักษณ์

2.1 หนึ่งที่สามีหรือภริยาต้องรับผิดเป็นส่วนคัว มาตรา 1488 บัญญัติว่า

"ถ้าสามีหรือภริยาต้องรับผิดเป็นส่วนคัวเพื่อชำระหนี้ก่อไว้ก่อนหรือระหว่างสมรส ให้ชำระหนี้นั้น กับภริยาส่วนคัวของฝ่ายนั้นก่อน เมื่อไม่พ่อจึงให้ชำระภริยาส่วนสมรสที่เป็นส่วนของฝ่ายนั้น"

กรณีเป็นหนี้ส่วนคัวซึ่งสามีหรือภริยา ก่อไว้ก่อนสมรส เห็นได้ชัดกว่า สามีหรือภริยา ย่อมต้องรับผิดเป็นส่วนคัวเพื่อชำระหนี้นั้นอยู่เอง ส่วนหนี้ส่วนคัวซึ่งสามีหรือภริยา ก่อไว้ในระหว่างสมรส อาจมีไก่หลายประการ เช่นหนี้ก่อขึ้นเกี่ยวกับภริยาส่วนคัวโดยเฉพาะหรือหนี้ที่เกิดขึ้นจาก การจัดการสินสมรสเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียวโดยที่อีกฝ่ายไม่ได้ให้ความยินยอม เป็นคัน

เนื่องจากหนี้ภัยคล่าง เป็นหนี้ที่ฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบเป็นส่วนคัว กฎหมายจึงกำหนดให้ชำระหนี้ภัยส่วนคัวของฝ่ายนั้นก่อน ในกรณีที่ส่วนคัวไม่พ่อชำระหนี้ จึงให้ชำระภริยาส่วนสมรส ที่เป็นส่วนของฝ่ายนั้น บุคคลภายนอกจึงต้องเอาชำระหนี้ภัยตามลักษณะภัยจะเลือกเอาชำระหนี้ภัยส่วนสมรสก่อนไม่ได้

บัญญาว่าเมื่อบุคคลภายนอกจะเอาชำระหนี้จากทรัพย์สินของสามีหรือภริยา ก็คล่างนั้นจะเป็นค้องร้องขอให้แยกสินสมรสออกเป็นส่วนของฝ่ายนั้นก่อนหรือไม่ ในเรื่องนี้ ป.พ.พ.บรรพ ๕ เกimen มาตรา 1483 บัญญัติว่า "ถ้าสามีหรือภริยาถูกยกทรัพย์ตามคำพิพากษาและเจ้าหนี้ไม่ได้รับใช้หนี้เดิมจำนวน เจ้าหนี้อาจร้องขอค่าเสียให้แยกสินบริคณ์ห้ออกเป็นส่วนของลูกหนี้เพื่อกำเนิดการไปตามคำพิพากษาได้" แต่เนื่องจากปัจจุบันนี้ยกเลิก ป.พ.พ.มาตรา 37-43 แล้ว ภาริยามิได้เป็นผู้หย่อนความสามารถในการจัดการสินสมรสสืบท่อไป คงนั้นใน ป.พ.พ.บรรพ ๕ ปัจจุบันจึงไม่ได้บัญญัติเรื่องการขอแยกสินสมรสไว้กับ เชนมาตรา 1483 เกimen

เป็นอันว่าเมื่อสามีหรือภริยาต้องรับผิดเป็นส่วนคัวเพื่อชำระหนี้แก่บุคคลภายนอก เจ้าหนี้มีสิทธิขอแบ่งคันชำระหนี้ออกจากสินสมรสของฝ่ายนั้นได้โดยมีค้องร้องขอให้แยกสินสมรสออกเป็นส่วนของลูกหนี้ก่อนหรือพ้องคู่สมรสสืบท่อไปหนึ่งคน而已 เพราเป็นการบังคันชำระหนี้จากลูกหนี้โดยคงคู่สมรสสืบท่อไปหนึ่งคน จึงมีสิทธิที่จะขอแบ่งส่วนของคนตาม ป.ว.พ มาตรา 287 ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมได้เท่านั้น แต่ไม่มีสิทธิร้องขัคทรัพย์

ตัวอย่าง

1. ผู้ร้องกับจำเลยจากทะเบียนสมรส เมื่อ พ.ศ.2520 แพ้คดีกันมาประมาณ
30 ปีแล้ว จำเลยกับผู้ร้องร่วมกันสร้างบ้านพิพาก่อนจกทะเบียนสมรส จึงมีกรรมสิทธิ์ร่วมกันคนละ
ครึ่ง และถือว่าเป็นสินส่วนคัวของผู้ร้องครึ่งหนึ่ง หนี้ค่านห้องจำเลยก่อให้เกิดขึ้นก่อนสมรส จึงมีใช้
เป็นหนี้ร่วมตาม ป.พ.พ.ม.ค.ร. 1490(4) ผู้ร้องมีสิทธิขอคืนส่วนเงินที่ได้จากการขายหอคคลาค
บ้านพิพากษาได้ (ฎีกาที่ 2618/2524)

2. ศาลาพิพากษาให้สามีชาระหนี้ละเบิก ชื่อสามีทำให้ใจที่เสียหายในการที่ห้างงาน
เป็นกรรมการรับจ้างค้าขายโภคภัณฑ์ใจก่อนบุพழาย ซึ่งภริยาที่ทราบ หนี้ค่านห้องพิพากษานี้ไม่ใช่หนี้ร่วม
ตาม ป.พ.พ.ม.ค.ร. 1490 ภริยาไม่มีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำดังเมิกค์ใจที่ ในการบังคับคดี
ต้องคืนส่วนเป็นของภริยาในหนึ่งของเงินที่ขายหอคคลาคที่คืนสินสมรสที่ใจกันไว้ก็ (ฎีกาที่ 2526/
2521)

3. หนี้เงินกู้ที่จำเลยก่อขึ้นระหว่างที่จำเลยกับผู้ร้องอยู่กินเป็นสามีภริยากันโดย
มิได้จากทะเบียนสมรส ซึ่งผู้ร้องมิได้ร่วมในการกู้ด้วย จึงมิใช่หนี้ร่วมอันนี้ผู้ร้องจะต้องร่วมรับผิด ผู้ร้อง
ชอบที่จะขอคืนส่วนของคนครึ่งหนึ่งจากการขายหอคคลาคที่คืนให้ผู้ร้องกับจำเลยเป็นเจ้าของร่วมได้
(ฎีกาที่ 3156/2525)

2.2 หนี้ร่วม

ม.ค.ร. 1489 บัญญัติว่า "ถ้าสามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ให้ชำระหนี้นั้นจากสินสมรส
และสินส่วนคัวของห้างสองฝ่าย"

กรณีที่สามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้นอาจเกิดจากหนี้ห้างสองฝ่ายร่วมกันก่อขึ้นหรือ^{ดู}
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อขึ้นก็ได้ และอาจเป็นหนี้ที่เกิดจากมูลอย่างใดก็ได้ เช่น ร่วมกันทำด้วยเมิกตามม.ค.ร.
432 หรือหนี้ที่ค้องร่วมกันรับผิดในกรณีที่บุตรห้าด้วยเมิก (ม.ค.ร. 429) เป็นตน

การจะบังคับชำระหนี้ออกจากทรัพย์ลินที่เป็นสินสมรสและสินส่วนคัวของสามีภริยา
ให้แน่น เจ้าหนี้คงเป็นฝ่ายพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าเป็นหนี้ร่วม อนึ่ง เจ้าหนี้คงพองคู่สัมรสอีกฝ่ายหนึ่งด้วย
มีหนี้นั้นจะนำยึดทรัพย์อันเป็นสินส่วนคัวของฝ่ายนั้นไม่ได้

ตัวอย่าง

1. เกินจำเลยที่เป็นสามีผู้ร้องขายนำมันเบนชินซึ่งรับเชื้อไว้จากคนร้าย คู่ม่าศาลพิพากษาลงโทษจำเลยฐานรับของโจร นำมันที่เหลือให้คืนเจ้าทรัพย์ โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยคืนเงินค่าน้ำมันแก่โจทก์ จำเลยห่ายอมแล้วไม่ชำระ โจทก์นายคืนห้องแควรและท่าน

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ทรัพย์พิพากท์เป็นส่วนตัวของผู้ร้อง และตาม พ.ร.บ. มาตรา 271, 278 และ 280 โจทก์จะยึดทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคลนอกคู่ไม่ได้ เมื่อจะปรากฏว่าผู้ร้องต้องรับผิดฐานเป็นลูกหนี้ร่วมคู่ภรรยาความใน พ.ร.บ. มาตรา 282 วรรคท้ายหมายถึงทรัพย์สินของภริยาหรือของบุตรผู้เยาว์ของลูกหนี้ความค่าพิพากษา เนื่องจากมีมีภูมายันญูตัวไว้ให้อาจถือให้กว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ความค่าพิพากษาหรือเป็นทรัพย์สินที่มีภูมายันญูตัวไว้ให้เจ้าหนังงานบังคับคืออาจยึดได้ แต่ทรัพย์ส่วนตัวของภริยาซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมกับสามี แต่เป็นคนนอกคู่หม้ายไม่มีภูมายันญูตัวให้ยึดหรืออายัดได้ไม่ (ฎีกาที่ 1039/2492)

2. โจทก์ชนะคดีจำเลยที่เป็นสามีผู้ร้อง นำยศานพิพากษ์เป็นส่วนสมรส ผู้ร้องร้องขอให้คืนส่วนของผู้ร้องออกครึ่งหนึ่ง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เม้นทรีรายนี้จะเกิดขึ้นระหว่างจำเลยกับผู้ร้องเป็นสามีภริยาตน แยกหนีบทางชนิดความมาตรา 1482 (มาตรา 1490 บัญชี) เท่านั้นที่เป็นหนี้ร่วม เมื่อโจทก์กล่าวอ้างว่าเป็นหนี้ร่วม โจทก์ต้องมีหน้าที่นำสืบ (ฎีกาที่ 866/2510)

3. เจ้าหนี้ความค่าพิพากษาของสามีในคดีที่ภริยามีโถูกฟ้องกู้ยืมคืนที่คืนส่วนค่าของภริยาชำระหนี้ไม่ได้ เม้นทรีร่วมระหว่างสามีภริยา

สินส่วนค่าของภริยาไม่ใช่เป็นทรัพย์สินที่เป็นของภริยาซึ่งความภูมายາอาจถือให้เป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ความค่าพิพากษาหรือเป็นทรัพย์สินที่อาจมังคับเอาชำระหนี้ความค่าพิพากษาได้ตาม พ.ร.บ. มาตรา 282 วรรคท้าย (ฎีกาที่ 1652/2522)

ขอสังเกต

1. เมื่อมาตรา 1489 มีไก่ราลักษณะที่บังคับจากทรัพย์สินประเภทไก่ก่อนหลัง กังเข็มมาตรา 1488 กังนั้น จึงอาจบังคับจากสินส่วนค่าและสินสมรสไปทั้งสองประเภท และจะบังคับชำระหนี้จากประเภทไก่ก่อนก็ได้

ตัวอย่าง ป.พ.พ.มีมาตรา 1480 (คือมาตรา 1489 ปัจจุบัน) ที่มัญญคิวว์
ถ้าสามีภริยาต้องรับผิดชอบให้เจ้าของสินสมรสหักภาษี ให้ใช้จากสินสมรสหักภาษีและสินส่วนตัวของห้องสองฝ่ายนั้น มิได้หมาย
ความว่า สามีหรือภริยาไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนภูมอกเงื่อนไปจากทรัพย์สินที่ระบุไว้ในนั้น แต่บัญญัติไว้
เพื่อให้เห็นว่า ในระหว่างที่ยังเป็นสามีภริยากันอยู่ การชำระหนี้ของบังคับเอาให้จากทรัพย์ห้องสอง
ประเภทเดียวกันมาตรา 1479 ซึ่งหนี้ส่วนตัวจะเอาให้จากสินส่วนตัว ก็ไม่อาจจัดให้ใช้จากสินสมรสหักภาษี
ที่เป็นส่วนของลูกหนี้ (ฎีกาที่ 386-387/2505)

2. สินส่วนตัวหมายถึง สินส่วนตัวตามมาตรา 1471, 1472 รวมตลอดถึงสินส่วนตัว^{อันเนื่องมาจากการแยกสินสมรสออกเป็นสินส่วนตัวตามมาตรา 1484, 1491 และมาตรา 1598/17}
ด้วย

3. เมื่อเป็นหนี้ร่วม เมี้ยดหยาบกันแล้ว ห้องสองฝ่ายก็ยังคงร่วมกันรับผิดชอบต่อหนี้
แต่เจ้าหนี้จะต้องฟ้องห้องทั้งสามีภริยาเป็นลูกหนี้ มีภาระนั้นจะยึดทรัพย์สินส่วนที่ไม่ใช่ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
ไม่ได้ เพราะไม่ใช่ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาอันจะบังคับตามมาตรา 1489 ให้ออกต่อไป
แต่ในกรณีที่สามีภริยาหย่ากันโดยสมยอม อันเป็นการฉ้อฉลทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ
ตามมาตรา 237 เจ้าหนี้ย้อมยีกสินสมรสของฝ่ายที่ไม่ใช่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้

ตัวอย่าง จะเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความใช้เงินให้โจทก์ ศาลพิพากษา
ความยอม ถึงกำหนดจะจ่ายไม่ช้าระ โจทก์นำยศก็คืนและเรือนพิพากษา ผู้ร้องชื่อเป็นภริยาจะจ่ายยืน
คำร้องว่าหย่ากันจะจ่ายและแบ่งทรัพย์กันแล้ว ทรัพย์พิพากษาเป็นของผู้ร้อง โจทก์คัดค้าน

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า หนี้รายนี้เป็นหนี้ร่วม การจดทะเบียนหย่าและแบ่งทรัพย์ไม่สูตริต
เพื่อฉ้อฉลโจทก์ มีค่าสั่งให้ยกคำร้อง ศาลอุทธรณ์และศาลมีภาระพิพากษายืน (ฎีกาที่ 621/2503)

4. ความรับผิดชอบระหว่างสามีภริยาต่อบุคคลภายนอกไม่ใช่ความลับพันธ์ในครอบครัว
จะนับเป็นสามีภริยา ก่อนใช้บรรพ 5 เคิม กับบังคับตามบรรพ 5 ปัจจุบันได้ ไม่ขัดค่อ พ.ร.บ.ให้ใช้
บทบัญญัติบรรพ 5 ฯลฯ พ.ศ.2519 มาตรา 4

กังที่กล่าวแล้วว่าหนี้ที่สามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้นอาจเกิดจากบุคคลอย่างใดก็ได้
แค่หนี้ที่สามีหรือภริยา ก่อให้เกิดขึ้นบางกรณี ก็หมายความให้ว่าสามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ได้แก่

มาตรา 1490 บัญญัติว่า "หนี้สัมภารีเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้น ให้รวมถึงหนี้สัมภารีหื่นภัยก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรสคงท่อไปนี้"

(1) หนี้เกี่ยวกับการจัดกิจการอันจำเป็นในครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดูตลอดชีวิตของบุตรโดยควรแก้ค่าภาพ

(2) หนี้เกี่ยวกับสินสมรส

(3) หนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการงานของสามีภริยาทำค้ายกัน

(4) หนี้สัมภารีหื่นภัยก่อขึ้นเพื่อประโยชน์คนฝ่ายเดียว แต่ถ้าฝ่ายหนึ่งได้ให้สักขยาน"

ก็จะได้กล่าวถึงแต่ละกรณีโดยลำดับ

(1) หนี้เกี่ยวกับการจัดกิจการอันจำเป็นในครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดูตลอดชีวิตของบุตรโดยควรแก้ค่าภาพ แบ่งออกได้ 4 ประการ คือ

ก. หนี้เกี่ยวกับการจัดกิจการอันจำเป็นในครอบครัว

ข. หนี้เกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูบุตรในครอบครัว

ค. หนี้เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลบุตรในครอบครัว

ง. หนี้เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรโดยควรแก้ค่าภาพ

ก. หนี้เกี่ยวกับการจัดกิจการอันจำเป็นในครอบครัว

ตามมาตรา 1461 ก็ตี หรือมาตรา 1482 ก็ตี เป็นหน้าที่ของสามีภริยาที่จะห้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรและภันและจัดหาสิ่งจำเป็นในครอบครัว ดังนั้นหนี้อันเกี่ยวกับการจัดกิจการอันจำเป็นในครอบครัวเพื่อการยังชีพในครอบครัว หรือเพื่อความสงบภายในบ้านฯ ในครอบครัว เมื่อสามีหื่นภัยก่อขึ้นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง ก็ถือว่าเป็นหนี้ร่วมที่สามีภริยาจะห้องรับผิดชอบ

ข. หนี้เกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูบุตรในครอบครัว กรณีนี้หมายถึงอุปการะเลี้ยงดูบุตรในครอบครัวซึ่งหมายรวมถึงสามาชิกอื่นในครอบครัวนอกเหนือจากสามีภริยาและบุตรภัย เนื่อง

บิการากา, ปูร์ยาดาย, หลาน, คนรับใช้ เป็นต้น หนี้เกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงคุณคุคลในครอบครัวนี้ย้อมผูกพันสามีภริยา เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ก่อหนี้โดยล่าพังก์ตาม

ค่าอุปการะเลี้ยงคุณในกรณีนี้ กูหมายมิให้บัญชีไว้ต้องความสมควร ถังนั้นในบางกรณี แม้จะเกินสมควร ก็อาจถือเป็นหนี้ร่วมความกรณีได้หากไม่ใช่หนี้ก่อขึ้นเพื่อประโยชน์คนฝ่ายเดียว และอีกฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์จากการก่อหนี้นั้นก็ว่า เช่น มีฐานะปานกลาง แต่ชอบซื้ออาหาร ราคาแพงมากับประทานร่วมกันในครอบครัว เป็นต้น

ค. หนี้เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัว ทั้งนี้เพื่อความปกติสุขและรำรื่นในครอบครัว เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยก็ต้องรักษาพยาบาลให้หายเป็นปกติ หนี้ประภานี้จึงเป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภริยา เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะก่อหนี้ขึ้นโดยล่าพัง

อนึ่ง หนี้การรักษาพยาบาลนี้ กูหมายมิให้จำกัดไว้ต้องความกรุณา ถังนั้นแม้จะเกินความกรุณาไปบ้าง ก็ถือเป็นหนี้ร่วมได้ เช่น มีฐานะยากจน แต่เมื่อบุตรเจ็บป่วยก็ให้รักษาตัวในห้องพิเศษ เป็นต้น

ง. หนี้เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรโดยควรแก้ตัวภาพ

ตามมาตรา 1564 บิการากามีหน้าที่ให้การศึกษาความสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ แต่การให้การศึกษาแก่บุตรในกรณีไม่จำกัดเฉพาะในระหว่างเป็นผู้เยาว์เท่านั้น บิการากาอาจส่งเสริมให้บุตรได้รับการศึกษายังเนื่องรรلنิคิภาวะแล้ว แต่ต้องเป็นไปโดยควรแก้ตัวภาพ คือต้องคำนึงถึงฐานะของบิการากาประกอบค้ำย จึงจะถือว่าเป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภริยา

อนึ่ง กูหมายบัญชีให้แต่เฉพาะบุตร ซึ่งหมายถึงบุตรของบุญธรรมของสามีภริยาเท่านั้น ถังนั้นจึงไม่รวมถึงการศึกษาของตนเอง ของบุตรที่คิมาก่อนสมรส หลาน หรือบริวารอื่น ๆ

ตัวอย่าง

1. โจทก์และจำเลยที่ 2 เป็นสามีภริยาทั้ง 2 โจทก์เม่าสุรathanที่ซื้อให้จำเลยที่ 2 จำเลยที่ 2 ค่องพากุรหนี้ไปอยู่กับพี่สาว และได้อาเรอพิพากษ์เป็นลินสมรสไปค้าย และจำเลยที่ 2 ขายเรือนั้นให้จำเลยที่ 1 เอาเงินมาเลี้ยงคุณเองและบุตร 6 คน โจทก์จึงฟ้องขอให้คืนเรือนรือไว้ราชการ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า กรณีกังกล่าว เป็นการ เพียงพอที่จะถือว่า โจทก์จะหันมาเจ้าเลยที่ 2 หนี้ที่เจ้าเลยที่ 2 ก่อขึ้น เป็นหนี้ค่าอุปภาระ เลี้ยงคู่รักษาพยาบาลครอบครัวและการศึกษาของบุตร ตามสมควร จึงเป็นหนี้ร่วมสัมภาระแล้วนั่นเอง นั่นเอง โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเรื่อง คืน (ฎีกาที่ 71/2490)

2. หนี้ที่สามีก่อขึ้นด้วยการถูกเงินโจทก์มาลงทุน ทำการประมงหาเลี้ยงครอบครัว ย่อมเป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภริยา เมื่อโจทก์จะมีให้ฟ้องภริยาเป็นเจ้าเดยร่วมกับสามีค้ายกค้ำ โจทก์ยังคงเดินเรื่องของภริยาเอาอุகชาชาระหนี้โจทก์ ความที่สามีเป็นหนี้อยู่กับคนค้าพิพากษาได้ (ฎีกาที่ 771/2508)

3. ถูกเงินมาลงทุนเพื่อประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว จึงเป็นหนี้ร่วมของเจ้าเลย และบุตรของเป็นสามีภริยา กัน สรุปพิพากษามาว่า ไม่ใช่เป็นสินสมรสหรือสินเดิน จึงเป็นสินบริคณ์ที่โจทก์นำไปใช้หนี้ได้ทั้งล้วน (ฎีกาที่ 1898/2512)

4. หนี้ที่ภริยาถูกเงินมาให้สามีใช้สอยในครัวเรือนโดยสนิมรู้เห็นยอมเป็นหนี้ ค่าอุปภาระ เลี้ยงคู่ในครอบครัว เป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภริยา โจทก์ยังกันชื่อเป็นสินสมรสระหว่างบุตรของกับเจ้าเดยร่วง เป็นภริยาบุตรของบังคับคือ โดยไม่ต้องพิจารณาว่า บุตรของกับเจ้าเดยจะจะหันมาเจ้าเลยหนี้ แต่เป็นทรัพย์โดยสมยอมหรือไม่ (ฎีกาที่ 2081/2518)

5. ค่ารักษาพยาบาล เป็นหนี้ร่วมตามมาตรา 1482(1) เดิม (คงกับมาตรา 1490 ปัจจุบัน) สามีต้องรับผิดชอบภริยาในเงินที่ภริยาขอให้โจทก์ออก เนินทรัพย์ ค่ารักษาพยาบาลไปก่อน (ฎีกาที่ 3289/2522)

6. จำเลยซึ่งเป็นสามีบุตรของถูกเงินมาลงทุน เอกซ่าโนมาใช้จ่าย เลี้ยงครอบครัว เป็นหนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรสและการอุปภาระ เลี้ยงคู่ ชั้น ป.พ.พ.มาตรา 1482 เดิม (คงกับ มาตรา 1490 ปัจจุบัน) ให้ถือว่า เป็นหนี้ร่วมกันระหว่างสามีภริยา บุตรของจึงไม่มีสิทธิขอภัยส่วนในเงิน ขายหอค่าภาคที่กันชื่อ เป็นสินสมรส (ฎีกาที่ 1726/2524)

(2) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส

หมายถึงหนี้ที่เกี่ยวกับค่าวทรัพย์สินอันเป็นสินสมรสโดยตรง เช่น การจัดการสินสมรส การลงวนบัญชีรักษาหรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่สินสมรส ค่าภาษีอากร เกี่ยวกับค่าวทรัพย์

สินสมรส หรือการพ้องคดีเพื่อประโยชน์อันเกี่ยวแก่สินสมรส เป็นคัน หนี้ที่เกี่ยวกับกิจการคังกล่าว ถือว่าเป็นหนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรสทั้งล้วน แต่จะเป็นหนี้ร่วมได้ก็ต่อเมื่อเป็นผลแห่งสามีและภริยา ทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่เป็นผลแห่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแค่ฝ่ายเดียว

ค้าอย่าง

1. หนี้ค้างจ้างว่าความที่สามีซื้องภริยาขอให้เพิกถอนการโอนที่ภริยากระทำไป โดยหวังว่าจะแบ่ง เอาส่วนที่ตนคาดหมายว่าเป็นสินสมรส ศาลฎีกานิจฉัยว่าหนี้คังกล่าวไม่ใช่หนี้ร่วม เพราะหนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรสตามมาตรา 1482(2) (ทรงกันมาตรา 1490(2) มีจุบัน) น่าจะหมายถึงหนี้ที่เกี่ยวพันอยู่กับคัวทรัพย์ที่เป็นสินสมรสนั้นเอง เช่น ค้างจ้างคนที่กินที่เป็นสินสมรส ค้างจ้างซ้อมแซมเรือนโรงที่เป็นสินสมรส เงินกู้ยืมมาใช้จ่ายนำรุ่งรักษาคัวทรัพย์ที่เป็นสินสมรส เป็นคัน หนี้ที่จำเลย (สามี) ก่อขึ้นเป็นค่าใช้จ่ายในการกระทำการของจำเลย เพื่อมุ่งหวังจะแบ่ง เอา ส่วนจากทรัพย์ที่เป็นสินสมรสให้เป็นประโยชน์แก่ตนเท่านั้น ต้องถือว่าเป็นหนี้ที่จำเลยก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว (ฎีกาที่ 460/2507)

2. จำเลย (สามีผู้ร้อง) ถูเงินใจกันใช้จ่ายเป็นค่าหนี้ความใน การพ้องร้อง เรียกคืนเงินของผู้ร้องจากพี่ชายผู้ร้อง จนได้ทรัพย์พิพาทบางส่วนกลับคืนมาเป็นเงินคืนของผู้ร้อง เพราะเกินผู้ร้องไม่ชอรับมรภกที่คืนแปลงนี้ตามลิทธิ์ควรจะได้รับ นอกจากนั้นยังนำไปใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลบุตรของจำเลยและผู้ร้องซึ่งเป็นผู้เยาว์ จึงเป็นหนี้ร่วมตามมาตรา 1482 (ทรงกันมาตรา 1490 มีจุบัน) ผู้ร้องต้องรับผิดชอบ (ฎีกาที่ 1005/2495)

จากคำพิพากษายืนยันนี้ การที่สามีถูกยืมมาเป็นค่าหนี้ความเพื่อฟ้องเรียกเอา สินคืนของภริยากลับคืนมาจึงเป็นหนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรภูมิ (สินสมรส) ตามมาตรา 1490 ให้

3. ผู้ร้องกับจำเลยที่ 1 เป็นสามีภริยากัน จำเลยที่ 1 เป็นนายวงศ์ เพื่อนำเงินไปคืนคืนเรือนสินบริภูมิที่จำเลยที่ 1 อยู่กันร่วมกับผู้ร้อง ถือให้ว่าหนี้อันเกี่ยวกับการเล่นแสร้งที่ใจก์เล่นกับจำเลยที่ 1 เป็นหนี้ร่วมร่วงเกี่ยวข้องกับสินบริภูมิ (สินสมรส) ใจก์นั้นยังคงเรือนเพื่อชำระหนี้คืนจำนวนได้ ผู้ร้องไม่มีสิทธิ์ร้องขอคืนส่วน (ฎีกาที่ 1013/2519)

4. ภริยาจันองที่กินสินสมรสโดยสามีรู้เห็นบินยอม เป็นหนึ่วุ่นคำ ป.พ.พ.
มกรา 1482(2) (ทรงกับมกรา 1490(2) ในปัจจุบัน) สามีขอ กันส่วนของคนออกไม่ได้
(ฎีกาที่ 2360/2522)

หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสินสมรสนี้ยังหมายความรวมถึงความรับผิดชอบเกิดจากด้วยสิน
ซึ่งเป็นสินสมรสไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เช่น สตอร์อันเป็นสินสมรสไปทำความเสียหาย
แก่ผู้อื่นและเจ้าของท้องใช้ค่าสินใหม่ทดแทน (มกรา 433) ความเสียหายเกิดขึ้น เพราะเหตุที่
โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นอันเป็นสินสมรสก่อสร้างไว้ชำรุดทรุดโทรม หรือชำรุดเสีย
ไม่เพียงพอ ก็ และบุตรของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นคงใช้ค่าสินใหม่ทดแทน (มกรา 434)
การท้องเสียค่าที่คืน เพราะสร้างโรงเรือนอันเป็นสินสมรสในที่คืนของผู้อื่นโดยสุจริต (มกรา 1310),
กรณีสร้างโรงเรือนอันเป็นสินสมรสรุกล้ำเข้าไปในที่คืนของผู้อื่นโดยสุจริตและท้องเสียเงินให้แก่
เจ้าของที่คืนเป็นค่าใช้ที่คืน (มกรา 1312), การท้องใช้ค่าล้มภาระแก่บุคคลอื่นเพื่อเอาล้มภาระ
ของบุคคลอื่นมาสร้างโรงเรือนหรือทำการก่อสร้างอย่างอื่น ที่คืนที่คืนอันเป็นสินสมรส (มกรา 1315)
เป็นต้น

แค่หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสินสมรสนี้ไม่ได้หมายถึงหนี้อันเกิดจากคู่สมรสป่ายไปป่ายหนึ่ง
จังใจหรือประมาท เเลือกทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เมื่อจะใช้สินสมรส เป็นเครื่องมือ ก็ตาม

ตัวอย่าง

1. สามีผู้ร้องท่าละเมิดต่อโจทก์โดยแกลงจุดให้ลูกชิ้นในสวนยางพาราของโจทก์
ท่าให้โจทก์ ได้รับความเสียหาย โจทก์จึงฟ้องสามีผู้ร้องเป็นจำเลยเรียกค่าสินใหม่ทดแทน เมื่อชนะ
คดีแล้วโควน่ายิกสินเดิมของผู้ร้อง

ศาลฎีกานิจฉัยว่า เป็นการกระทำของสามีโดยเฉพาะ ภริยาไม่ได้ร่วมกระทำกับ
จึงไม่ต้องรับผิดชอบกับสามีในค่าเสียหายที่สามีจะต้องชำระแก่โจทก์ตามค่าพิพาทฯ โจทก์ไม่เสีย
บัญคันเดิมของผู้ร้อง (ฎีกาที่ 221/2509)

2. ศาลพิพากษาให้สามีชาระหนี้ละเมิด ชื่อสามีทำให้โจทก์เสียหายในการที่ทำงานเป็นกรรมกรรับจ้างค้าขายโทรศัพท์ให้กับบุคคลหน่วยงาน ซึ่งภาริยาต้องรับผิดชอบหนี้ตามค่าพิพากษาที่ไม่ได้หันรวมความ ป.พ.น.มาตรา 1490 ภาริยาไม่มีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำการที่ละเมิดของโจทก์ ในการบังคับคัดค้านส่วนเป็นของภาริยาที่หนีของเงินที่ขายทองคลาดที่กับสินสมรสที่โจทก์นำมายืก (ฎีกาที่ 2526/2521)

หน้อนเกิดจากภารกู้ยืม เงินดูอ่อนก์ไม่ใช่หนี้เกี่ยวข้องกับสินสมรส เช่นกัน แม้เงินนั้นจะมาเป็นสินสมรสก็ตาม แค่ก็เป็นสินสมรสภายหลังที่เจ้าหนี้ได้ส่งมอบเงินตามสัญญาภัย การกู้ยืมจึงไม่ใช่หนี้เกี่ยวข้องกับสินสมรสก็กล่าว อย่างไรก็ต้องเป็นภารกู้ยืมเงินดูอ่อนมาลงทุนค้าขายเพื่อหารายได้เลี้ยงคุครอบครัว แม้ภารกู้ยืมนั้นจะไม่ใช่หนี้เกี่ยวข้องกับสินสมรสตามอนุมาตรา 2 แค่ก็อาจเป็นหนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการงานชื่อสามีภาริยาทำภารกิจกับคนอนุมาตรา 3 ได้

(3) หนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการงานชื่อสามีภาริยาทำภารกิจกับคน

การทำงานชื่อสามีภาริยาทำภารกิจกับคน หมายถึงการทำงานในธุรกิจทุกอย่าง แค่ไม่หมายถึงการประกอบการงานที่มีกฎหมาย เช่น ร่วมมือทางเมืองหรือห้าความมิตรอาญา อย่างไรจึงจะถือว่าทำภารกิจกับคนนั้นจะเปรียบเทียบเช่นเดียวกับกรณีเป็นหุ้นส่วนในการประกอบธุรกิจไม่ได้ แค่ต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวข้องในระหว่างสามีภาริยา เช่นการที่มีภารกิจและภารกิจให้จ่ายเงินในกิจการนั้นๆ ด้วยเหลือเมื่อเกิดภัยทางอ้อมของภารกิจ ก็ถือได้ว่ามีส่วนเข้ามาทำภารกิจแนแล้ว กับคนนั้น หากสามีหรือภาริยาไปกู้ยืมเงินดูอ่อนมาลงทุนในกิจการนั้น แม้อิอกฝ่ายหนึ่งจะไม่รู้ถึงภารกู้ยืม ก็เป็นหนี้ร่วม ชื่อสามีและภาริยาต้องรับผิดชอบกัน แค่หากเป็นการทำงานของสามีหรือภาริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแค่เพียงฝ่ายเดียวไม่ได้รู้เห็นหรือเข้าร่วมในการงานนั้นเลย ในกรณีเช่นนี้หากฝ่ายที่ทำภารกิจ นั้นไปก่อหนี้ชนบทไม่ใช่หนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการงานชื่อสามีภาริยาทำภารกิจกับคน

เช่น หนี้กิจกับคนอนุมาตรา 3 นี้ จะเป็นหนี้เกี่ยวข้องกับภารกิจที่ทำชื่อสามีภาริยาก่อน หรือหลังจากໄก้ลงมือทำภารกิจกันแล้ว เช่น กู้เงินเพื่อเอามาลงทุนทำกิจการ หรือเมื่อทำภารกิจ ไปแล้ว เกิดหนี้ลินที่เกี่ยวข้องกับภารกิจนั้น เหล่านี้ถือว่าเป็นหนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการงานชื่อสามีภาริยาทำภารกิจกับคนไปทั้งสิ้น

คัวอย่าง

1. สามีจ่าเลยกู้ยืมเงินใจที่จำนวนหนึ่ง นำไปใช้จ่ายในการทำฟาร์มเดียง กิ่ว ในการทำฟาร์มนี้จ่าเลยก็ร่วมทำกิจ และเป็นผู้ที่บัญชีของฟาร์ม รายได้จากการนี้ตกเป็นของสามี และจ่าเลย ครั้นสามีจ่าเลยป่วย ใจที่เกิดอกเงินค่ารักษาพยาบาลแทนไปอีกจำนวนหนึ่ง สามี จ่าเลยตาย ใจที่จังฟ้องเรียกเงินสองจำนวนนี้จากจ่าเลย

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า หนี้ที่เกิดขึ้นระหว่างสมรสอันเป็นค่ารักษาพยาบาลครอบครัว และหนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งสามีภริยาทำกิจกัน ป.พ.พ.มาตรา 1482 (ทรงกับมาตรา 1490 ปัจจุบัน) ให้ดูว่าเป็นหนี้ร่วมกัน ฉะนั้นจ่าเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมกันต้องผูกพันอยู่ร่วนก้าวหน้า จะไกษะระเสริจลื้นเชิงแล้วตามมาตรา 291 (ฎีกาที่ 386/2505)

2. จ่าเลยกับสามีก่อนตายได้เคยกู้เงินบุคคลอื่นมาจัดทำเหมืองแร่โดยจ่าเลยเป็นผู้จัดการและสามียัง เป็นผู้จัดการ เมืองแร่อื่น ๆ อีก นอกเหนือจ่าเลยและสามียังมีหุ้นส่วนในเหมืองแร่อื่นอีกหลายแห่ง ถึงนี้ แสดงว่าจ่าเลยและสามีมีอาชีพร่วมกันในทางค้าแร่ ฉะนั้นเมื่อสามีไปถึงเงินมาเพื่อทำเหมืองแร่ระหว่างสมรส จึงถือเป็นภัยเงยๆ เนื่องมาเพื่ออาชีพร่วมกัน เมื่อสิบไม่ได้รับสามีกู้ไป ส่วนตัว หนี้เงินกู้จึงเป็นหนี้ร่วม (ฎีกาที่ 1045/2505)

3. สามีจ่าเลยกู้ยืมเงินใจที่เพื่อเอาไปสร้างห้องแควในที่กินของมารดาจ่าเลย โดยจ่าเลยเป็นผู้ไปตามใจที่น้ำหนึ่งล้อสัญญา กู้ยืม และจ่าเลยเป็นผู้เชียนสัญญา ครั้นต่อมาจ่าเลย กับสามีหย่ากัน สามีจ่าเลยได้ยกห้องแควหันหมกให้จ่าเลย ใจที่จังฟ้องจ่าเลยขอให้ชำระหนี้รายนี้

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นหนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งสามีภริยาทำกิจกันเป็นหนี้ร่วมตามมาตรา 1482 (ทรงกับมาตรา 1490 ปัจจุบัน) จ่าเลยต้องรับผิดชอบร่วมกัน (ฎีกาที่ 241/2514)

4. สามีภริยาร่วมกันจัดสรรทรัพย์กินทำกร้า แม้สามีจะเป็นผู้ลงลายมือชื่อในสัญญา จะขายที่กินจัดสรรคนเดียว ภริยาที่ต้องรับผิดชอบสัญญาที่สามีลงลายมือชื่อไว้คนเดียวตนั้นก็ยัง (ฎีกาที่ 912/2514)

5. ภริยาถูกเงินใจที่ ศาลพิพากษาให้ชั่วระยะเวลาแก้โจทก์ 6,500 บาทความยุmom เป็นหนี้ซึ่งสามีมากับภริยาเมื่อมาถูกเงิน เพื่อนำไปใช้ในการซื้อรับจ้างบรรทุกของ ฉึ่งว่าเกิดจากการงานที่สามีภริยาทำค้ายังเป็นหนี้ร่วม สามีขอให้กันส่วนของตนในสินสมรสที่โจทก์บังคับคดีไม่ได้ (ฎีกาที่ 855/2518)

6. สามีเป็นกรรมการสหกรณ์ขายข้าวโพด โดยภริยาและช่วยโภคนำคันไปขายข้าวโพดแก่สหกรณ์ เป็นการหารายได้มาชุนเจือครอบครัวร่วมกัน สามีฝึกสัญญาค่าสหกรณ์ทำข้าวโพดขาย สหกรณ์ยึดห้องแควที่เป็นของสามีภริยาร่วมกันในการบังคับคดีแล้วมีได้ (ฎีกาที่ 1536/2522)

(4) หนี้ที่สามีหรือภริยาก่อขึ้นเพื่อประโยชน์คนฝ่ายเดียว แต่ลักษณะหนี้ได้ให้สักยานัน

การก่อหนี้เพื่อประโยชน์คนฝ่ายเดียวเดียวความอนุญาตคนนี้ อาจเป็นประโยชน์ของคนเองโดยตรงหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่นที่เป็นฝ่ายคนก็ได้ เช่น ภูยมเงินมาเล่นการพนัน, ให้ภริยาน้อย หรือเอามาให้ญาติพี่น้องของตน เป็นต้น แต่ไม่มีความหมายกว้างถึงหนี้ที่สามีหรือภริยาต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวในมาตรา 1488 ว่าอาจจะเป็นหนี้ที่ก่อขึ้นเพื่อประโยชน์คนฝ่ายเดียวหรือมิใช่เพื่อประโยชน์คนฝ่ายเดียวก็ได้

หนี้ความอนุญาตคนนี้ เมื่อสามีหรือภริยาก่อขึ้น หากลักษณะหนี้ไม่ให้สักยานัน ฝ่ายที่ก่อหนี้ต้องรับผิดชอบให้หนี้นั้นเป็นส่วนตัวตามมาตรา 1488 หากลักษณะหนี้ให้สักยานันแล้วก็เป็นหนี้ร่วม การให้สักยานันความอนุญาตคนนี้ ก็หมายความไม่ได้กำหนดแบบพิธีไว้ กังนั้นจึงอาจทำอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ที่เป็นการยืนยันหรือรับรองหนี้ที่ลักษณะหนี้ไม่ให้สักยานัน เช่น ให้สักยานันค้ำไว้, ลายลักษณ์อักษร หรือมือเท็จจริงกังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 142 ก็ถือเป็นการให้สักยานันได้เช่นกัน

ข้อกฎหมาย

1. ข้อเท็จจริงให้ความว่า ภริยาถูกเงินใจที่ โภคสามีไม่ให้อনุญาตภายหลังภริยาทำหนังสือรับสภาพหนี้ สามีลงลายมือชื่อ เป็นพยานในหนังสือนั้น ฉึ่งว่าสามีให้สักยานันแล้ว (ฎีกาที่ 1364/2495)

2. จ้าเลขที่ 1 เป็นภาริยาจ้าเลขที่ 2 จ้าเลขที่ 1 เป็นนายวงศ์ ใจทกเป็น
ลูกสาว จ้าเลขที่ 1 ผิดกฎหมายไม่จ่ายเงิน ใจทกจึงฟ้องจ้าเลขทั้งสองให้รับผิด

เกี่ยวกับการให้สักยามัน ศาลฎีกวินิจฉัยว่า เมื่อใจทกับพวกร้องเรียนก่อผู้บังคับ
บัญชาจ้าเลขที่ 2 จ้าเลขที่ 2 รับว่าจะหาทางย่อนชาระหนี้ จึงฟังให้ไว้จ้าเลขที่ 2 ให้สักยามันใน
หนึ้นจำนวนนี้แล้วตามมาตรา 1482 (ทรงกัมมาตรา 1490 ปัจจุบัน) การให้สักยามันตามมาตราดัง
กล่าวหมายไม่ได้มั่นคงว่าก้องท้าเป็นหนังสือ (ฎีกาที่ 308-309/2511)

3. บุตรรับโอนที่คืนเพื่อชาระหนี้เงินกู้เป็นสามีใจทก และในวันโอนนั้นใจทกได้รับบุตร
อยู่กับ จึงเป็นการแสดงว่าใจทกให้สามีรับชาระหนี้แทนและเป็นการให้สักยามันในการนี้ควรในทัว
(ฎีกาที่ 1178/2510)

4. ใจทกชนะคดีจ้าเลขซึ่งเป็นสามีบุตรของเรื่องกู้ยืม น้ำยิบทรัพย์สินพิพากช์มีชื่อบุตร
เป็นเจ้าของ บุตรของร้องว่าเป็นสินเดิมของบุตรของ ขอให้ถอนการบิ๊ก

ศาลฎีกวินิจฉัยว่าจ้าเลขห้ามสูญหายให้ใจทกไว้เป็นหลักฐานโดยมั่นคงนี้เนื่องมาจาก
ขายใจทกน้ำเงินมาหากินให้จ้าเลขหากอกผล จ้าเลขยอมมีความยินดีก็ต้องยกให้จ้าเลขห้ามสูญหาย

จ้าเลขก่อนหน้านี้ในระหว่างที่เป็นภาริยาของบุตร เมื่อบุตรของลงชื่อเป็นพยานในสัญญา
กู้ ถือให้ไว้กับเห็นและให้สักยามันนี้สันรายนี้ จึงเป็นหนึ่นร่วมระหว่างสามีภาริยา ใจทกมั่นคงก็แก่สันสมรสไป
(ฎีกาที่ 1026/2513)

5. สามีค้าประภัณนี้ เมื่อห่วงด่านและฟ้องคดี ภาริยาขอชาระกันเงินเกี้ยงแค่เรื่อง
กอกเมี้ย แม้การให้สักยามัน จึงเป็นหนึ่นร่วมระหว่างสามีภาริยา ใจทกมั่นคงก็แก่สันสมรสไป
(ฎีกาที่ 2715/2520)

ขอสังเคราะห์ การให้สักยามันคือข่าวจริงอวิชัยให้ไว้หนึ่งอาจทำให้แม้นหนึ่งป้ายหนึ่งก่อชั้นจะก้องท้า
เป็นหนังสือหรือจะเป็นก่อพนักงานเจ้าน้ำที่ไม่เหมือนกับความยินยอมให้จัดการสันสมรสตาม
มาตรา 1479 ซึ่งกฎหมายกำหนดความยินยอมนั้นก้องท้าเป็นหนังสือ

บทที่ 8

การแยกสินสมรส

เหตุแห่งการแยกสินสมรส

ในระหว่างที่ชายหญิง เป็นสามีภริยากันนั้น อาจมีการแยกสินสมรสได้ในกรณี

ดังดังนี้ คือ

- ก. การแยกสินสมรส เมื่อสามีหรือภริยาร้องขอ
- ข. การแยกสินสมรส เมื่อสามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาให้ลงละลาย
- ก. การแยกสินสมรส เมื่อสามีหรือภริยาร้องขอให้ศาลอสั่งแยกสินสมรสได้ มีอยู่ 2 กรณี คือ
 1. กรณีความมาตรา 1484
 2. กรณีความมาตรา 1598/17

1. กรณีความมาตรา 1484

มาตรา 1484 บัญญัติว่า "ถ้าสามีหรือภริยาซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรสตามมาตรา

1483

- (1) จัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด
 - (2) ไม่อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง
 - (3) มีหนี้สินล้นพ้นคัวหรือทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรส
 - (4) ขักขวางการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
 - (5) มีพฤติกรรมประพฤติว่าจะทำความหมาญะให้แก่สินสมรส
- อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลอสั่งอนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรสแทน เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าว หรือ
- จะร้องขอให้แยกสินสมรสได้

ในกรณีดังนี้ ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ด้วยสาเหตุใดๆ ก็ได้ ศาลอ่อนด้วยเหตุผลใดๆ ก็ได้ ให้เป็นผู้จัดการสินสมรสแทน เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าว หรือ

จัดการสินสมรสตามที่เห็นสมควรก่อนได้"

เมื่อมีเหตุกังกล่าวในมาตรา 1484 เกิดขึ้น ภริยาหรือสามีในมืออำนาจจัดการสินสมรส มีสิทธิ์ของขอศาลให้ประการิประการหนึ่งคือไปนี้ คือ

1) ร้องขอให้ศาลอสั่งอนุญาตให้คนเป็นผู้จัดการสินสมรสแทน เคียงกันให้กล่าวแล้ว ในเรื่องการจัดการสินสมรส หรือ

2) ร้องขอให้แยกสินสมรส

ค้ายเมื่อมีเหตุกังกล่าวในมาตรา 1484 ย้อมแสลงให้เห็นให้กว่าบุตรที่มืออำนาจจัดการสินสมรสเป็นผู้ไม่เหมาะสมจะจัดการสินสมรส หรืออาจทำความเสียหายให้แก่สินสมรส อีกฝ่ายหนึ่ง จึงขอที่จะป้องกันความเสียหายของคนไว้ด้วยการร้องขอให้แยกสินสมรสได้ สำหรับเหตุแห่งการร้องขอในมาตรา 1484 ให้กล่าวถึงโดยละเอียดแล้วในเรื่องการร้องขอให้ศาลอสั่งอนุญาตให้คนเป็นผู้จัดการสินสมรสแทน เคียง จึงไม่ขอกล่าวซ้ำอีก

นั่น ในระหว่างที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้แยกสินสมรส คู่สินสมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่จำกัดว่าจะคัด เป็นฝ่ายที่ไม่มืออำนาจจัดการสินสมรสอาจร้องขอให้ศาลมีกำหนดคิวคุ้มครองชั่วคราวเพื่อจัดการสินสมรสตามที่เห็นสมควรก่อนได้ เพื่อป้องกันความเสียหายอันจากการะเกะเรื่องเดิมส่วนในสินสมรสของคน

ข้อสังเกต แม้เป็นคู่สินสมรสที่สินสมรสกันก่อนใช้ ป.พ.พ.บรรพ 5 เค็ม ก็อาจร้องขอให้แยกสินสมรสมานาตรา 1484 นี้ได้ ถึงในกฎหมายลักษณะเดียวกันจะมีคิบัญญัติถึงกรณีร้องขอให้แยกสินสมรสไว้ก็ตาม เพราะมิได้เป็นบทกฎหมายที่กราบทบกในกฎหมายมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้บัญญัติบรรพ 5 ฯ พ.ศ.2519. บัญญัติกเว้นไว้ให้

คัวอย่าง โจทก์จำเลยเป็นสามีภริยา ก่อนใช้ ป.พ.พ.บรรพ 5 โจทก์ (ภริยา) พ่องจำเลยว่า ระหว่างอยู่กินคู่กัน เกิดที่คืนเป็นสินสมรส 4 แปลง จำเลยเอาไปปลูกอยู่ไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ และไม่แบ่งเงินให้โจทก์ จำเลยยกย้ายและจะยักย้ายสินบวชคืนที่นำไปอีก จึงขอให้ศาลอสั่งแยกสินบวชคืน หรือถ้าสั่งไม่ได้ให้โจทก์มีชื่อร่วมในโฉนด

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตาม พ.ร.บ.ให้ใช้บทกฎหมายคิมราพ 5 ฯ มาตรา 4(1) บทกฎหมายคิมราพ 5 ไม่กระทบกระเทือนถึงการสมรสซึ่งได้มีอยู่ก่อนวันใช้ ป.พ.พ.บราพ 5 ทั้งความสัมพันธ์ในครอบครัวอันเกิดจากการสมรสนั้น กฎหมายผู้ใด เมียไม่ได้กฎหมายไว้ว่า ให้มีการแยกสินบ้านเมืองให้ไปอยู่ต่างประเทศ แต่ก็ไม่มีบังคับไว้ว่า ถ้ายังไม่หย่าจะต้องบวชภณฑ์หรือพยล์สินกันเสมอไป จะแยกไม่ได้ เรื่องลงชื่อในหนังสือสำคัญก็เขียนเดียวกัน การนำ ป.พ.พ.มาตรา 1472, 1467 (ทรงกับมาตรา 1484, 1475 ในปัจจุบัน) มาใช้แก้กฎหมายคิมราพ 5 ก็จะไม่กระทบกระเทือนถึงการสมรสหรือสัมพันธ์ในครอบครัวความหมายที่ พ.ร.บ.ให้ใช้บทกฎหมายคิมราพ 5 ฯ มาตรา 4(1) ยกเว้นไว้อย่างไร ใจก็มีสิทธิขอแบ่งสินบ้านเมืองหรือให้ใช้ชื่อใจก็ในเอกสารได้ (ฎีกาที่ 185/2492)

2. กรณีความมาตรา 1598/17

มาตรา 1598/17 บัญญัติว่า "ในการพิพากษาสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นคนไว้ความสามารถ และศาลเห็นว่าไม่สมควรให้คู่สมรส เป็นผู้อนุญาต และตั้งบิการหรือมาตรการหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้อนุญาต ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้อนุญาต เป็นผู้จัดการสินสมรสรวมกับคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่ถ้ามีเหตุสำคัญอันจะเกิดความเสียหายแก่คนไว้ความสามารถ จะสั่งเป็นอย่างอื่นก็ได้"

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีกรณีดังลักษณะการคุกคามไว้ความสามารถ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิร้องขอ ค่าศาลให้สั่งแยกสินสมรสได้"

เมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นคนไว้ความสามารถ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งยอมเป็นผู้อนุญาต (มาตรา 1463) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เขียนเดียวกับผู้ใช้อำนาจปกครองสามารถคุกคามและจัดการทรัพย์สินของคนไว้ความสามารถได้ ก็วายสินสมรสของสามีภริยารวมกันอยู่ ย่อมเป็นการสมควรที่กำหนดให้คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมีอำนาจหน้าที่เขียนนั้น

ดังนั้น ในกรณีพิพากษาเห็นว่าไม่สมควรให้คู่สมรส เป็นผู้อนุญาต และตั้งบิการมาตรการคนไว้ความสามารถหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้อนุญาต และมีอำนาจจัดการสินสมรสรวมกับคู่สมรส อีกฝ่ายหนึ่งนั้น คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิที่จะร้องขอค่าศาลให้สั่งแยกสินสมรสได้ หากเห็นว่าการจัดการทรัพย์สินสมรสซึ่งมีส่วนของคนอยู่ด้วยรวมกับผู้อื่นอาจเกิดปัญหาหรือไม่สัง协ก

วิธีแยกสินสมรส

เมื่อศาลสั่งให้แยกสินสมรสตามคำร้องขอของสามีหรือภริยาในกรณีที่ 1 หรือ 2 แล้ว กฎหมายมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะว่าให้แยกอย่างไร แต่เมื่อสามีภริยามีส่วนในสินสมรสเท่ากัน ในการแยกสินสมรสจึงน่าจะใช้วิธีเกี่ยวกับการแบ่งสินสมรสเมื่อการสมรสลื้นสุกคลง ขึ้นมาตรา 1533 บัญญัติว่า

"เมื่อหย่ากันให้แบ่งสินสมรสให้ชายและหญิง ให้ส่วนเท่ากัน" คังนั้นจึงถือว่าแบ่งสินสมรสทั้งหมดที่มีอยู่ในขณะที่สามีค่าสั่งให้แยกสินสมรสให้สามีและภริยาให้ส่วนเท่ากัน ผลของการแยกสินสมรส

มาตรา 1492 บัญญัติว่า "เมื่อไถ่แยกสินสมรสแล้ว ส่วนที่แยกออกเป็นส่วนของสามี หรือภริยาตกเป็นส่วนของผู้อ่อนน้อม" คังนั้น สามีภริยาจึงมีอำนาจจัดการทรัพย์สินที่แยกออกมา เป็นส่วนตัวของตนได้โดยลำพัง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1473

โดยที่การแยกสินสมรสตามมาตรา 1484 และมาตรา 1598/17 นั้น เป็นการแยกโดยคำพิพากษาของศาลไม่ใช่โดยบลแห่งกฎหมาย จึงมีบลแก่สินสมรสที่มีอยู่ในขณะร้องขอให้แยกสินสมรสเท่านั้น หากคู่น้ำใจทรัพย์สินใหม่ในระหว่างสมรส หรือเกิดก่อภลาจารสินส่วนตัว กังกล่าว ข้อมูลเป็นสินสมรสซึ่งสามีภริยามีอำนาจจัดการร่วมกันตามบทบัญญัติในมาตรา 1476

๙. การแยกสินสมรส เมื่อสามีหรือภริยาคองคำพิพากษาให้ล้มละลาย

มาตรา 1491 บัญญัติว่า "ถ้าสามีหรือภริยาคองคำพิพากษาให้ล้มละลาย สินสมรส ย้อมแยกจากกันโดยอำนาจจากหมายบันดาลที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น"

กรณีบุคคลดูคล้ายศาลมพิพากษาให้ล้มละลาย ก็เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับส่วนเดียบ้าง จากรัพย์สินของลูกหนี้อย่าง เป็นธรรม และให้ลูกหนี้ไม่โอกาสชาระหนี้สินไปหมกเพื่อตั้งครัวใหม่ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลายนั้น นับแต่สามีค่าสั่งพิพากษารัพย์ เป็นตนไป ลูกหนี้หมกสิทธิที่จะทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน เพราะอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะดำเนินการ เพื่อเอามาชาระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้คั้งกล่าว คังนั้นจึงถือว่าแยกสินสมรสของสามีภริยาออกจากกันทันที จะไก่ไม่เป็นการบุกพันสินสมรสของป่วยที่ไม่ล้มละลาย

ตามมาตรา 1491 นั้น สินสมรสอยู่มายาจากกันโดยอ่านจากกฎหมายนับเดือนที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย ไม่ค้องมีการร้องขอให้ศาลมีสั่งให้แยกสินสมรส เมื่อมาตรา 1484 หรือ 1598/17 เจ้าหนี้กังงานพิทักษ์ทรัพย์มีอ่านใจบิกสินสมรสของสามีภริยาแยกส่วนของผู้ล้มละลายออกได้ หากเจ้าหนี้กังงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่แบ่งแยก หรือแบ่งแยกไม่ถูกต้อง คู่สมรสฝ่ายที่ไม่ล้มละลาย มีหน้าที่ขอันส่วนของตนออกได้

ตัวอย่าง หนี้ที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสอง เป็นหนี้ร่วม จำเลยทั้งสองค้องรับผิดชอบกันตามมาตรา 1480 (คงกับมาตรา 1489 ในปัจจุบัน) ฉะนั้นเมื่อสามีภริยาต้องค่าพิพากษาให้ร่วมกันใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ แม้คู่嫁สาวมีค่าเป็นคนล้มละลาย และโจทก์ขอรับชำระหนี้คือเจ้าหนี้กังงานพิทักษ์ทรัพย์แล้วก็ตาม หากยังชำระหนี้ไม่ครบ โจทก์มีสิทธิขอแบ่งคันกีเอาก่อนทรัพย์สินของภริยาต่อไปจนครบได้

อนึ่ง เมื่อจำเลยที่ 1 (สามี) ล้มละลาย ตามมาตรา 1484 (คือมาตรา 1491 ในปัจจุบัน) สินบริคณห์อยู่มายาจากกันโดยอ่านจากกฎหมายนับเดือนที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย จำเลยที่ 2 อ้างว่าที่คันเปลงที่ 1 เป็นสินบริคณห์ ค้องแบ่งส่วนของจำเลยที่ 2 ออก ข้อนี้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 ทราบดี ไม่ขอันส่วนของตนไว้ จะถือว่าขายนาเปลงที่ 1 พอกชำระหนี้โจทก์แล้ว จำเลยที่ 2 ไม่ค้องชำระอีกไม่ได้ (เงินที่ขายที่คันเปลงที่ 1 ได้ เจ้าหนี้กังงานพิทักษ์ทรัพย์นำไปแบ่ง เนลี่ยแก่เจ้าหนี้ของจำเลยที่ 1 ทั้งหมด) (ฎีกาที่ 1648/2511)

วิธีแยกสินสมรส

เมื่อศาลมีพิพากษาให้สามีหรือภริยาเป็นคนล้มละลาย เจ้าหนี้กังงานพิทักษ์ทรัพย์มีสิทธิ นำสินสมรสของสามีภริยาแยกส่วนของผู้ล้มละลายออกได้กังกล่าวแล้ว ซึ่งคงใช้วิธีเดียวกับการแบ่งสินสมรสเมื่อมีการหย่าตามมาตรา 1533 คือแบ่งส่วนในสินสมรสให้เก่าสามีและภริยาคนละส่วนเท่า ๆ กัน

ผลของการแยกสินสมรส

สินสมรสส่วนที่แยกออกเป็นของสามีหรือภริยา คงเป็นสินส่วนตัวของผู้อยู่นั้น (มาตรา 1492) ทรัพย์สินส่วนของผู้อยู่ที่ล้มละลายอยู่ในอานาจจักรของเจ้าหนี้กังงานพิทักษ์ทรัพย์แคัญเดียว

เจ้าหนี้ของบุลลามะลายคอง ไปขอรับชำระหนี้ในคดีบุลลามะลาย ป่ายที่ไม่บุลลามะลายไม่ต้องรับผิดในหนี้ กังกล่าว เว้นแต่จะเป็นหนี้ร่วม (ฎฎีกาที่ 1648/2511)

จากที่กล่าวแล้วว่า สินสมรสจะแยกจากกันนับเหตุนี้ศาลพิพากษาให้บุลลามะลาย กังนั้นแม้ภายหลังสามีภริยาได้ทรัพย์สินใหม่หรือเกิดกอกกลาจกสินส่วนตัวกงกล่าว เมื่อเป็น สินสมรสตามมาตรา 1474 ก็ต้องแยกจากกันทันทีโดยอ่อนจากกฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่ทักษิณทรัพย์ มีอำนาจยึดทรัพย์สินนั้นไปดำเนินการแยกเอาส่วนของบุลลามะลายไปจัดการตาม พ.ร.บ.บุลลามะลาย

ข้อสังเกต

1. การแยกสินสมรส เป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินในระหว่างสามีภริยาเท่านั้น ชายหญิงยังคงมีความสัมพันธ์ในทางส่วนตัวอย่างสามีภริยาอยู่ เช่นเดิม ท่องอยู่กันกันสินสามีภริยา ต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกัน (มาตรา 1461) ท่องกูและจักการบ้านเรือนในกรณีที่แยก สินสมรสหมกแล้ว ทั้งสองป่ายจึงต้องรับผิดในหนี้ค่าใช้สอยสำหรับการบ้านเรือนกังกล่าวจากสินส่วนตัว ของตน ส่วนบุญหัวฯฝ่ายใดจะต้องรับผิดชอบกันอย่างเดียวกันนั้น มาตรา 1493 บัญญัติไว้ว่า "ในกรณีที่ไม่มีสินสมรสแล้ว สามีและภริยาต้องช่วยกันออกค่าใช้สอยสำหรับการบ้านเรือนค่าน้ำกําลังและน้อย แห่งสินส่วนตัวของตน"

2. เมื่อแยกสินสมรสแล้ว มาตรา 1492 บัญญัติว่า "เมื่อไกแยกสินสมรสแล้ว ส่วนที่แยกออกเป็นของสามีหรือภริยา ถ้าเป็นสินส่วนตัวของฝ่ายนั้น" อีกประการหนึ่งตาม ป.พ.พ. บรรพ 5 ปัจจุบัน ก็ไม่มีบทบัญญัติให้สามีภริยาห้องขอให้ศาลมั่งคั่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1485 (บรรพ 5 เคิม) แล้ว จึงเห็นว่าทรัพย์สินที่เป็นสินส่วนตัวตามมาตรา 1492 นั้นไม่ถูกมาเป็น สินสมรสอีก แต่ทรัพย์สินที่ได้มาภายหลังหากมีใช้สินส่วนตัวตามมาตรา 1471 ย่อมเป็นสินสมรสอยู่ใน คัวกงกล่าวแล้ว